Evropski parlament
2024-2029158.

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0020

Brezpilotni zrakoplovi in novi sistemi vojskovanja – EU se mora prilagoditi, da bo pripravljena na sodobne varnostne izzive

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 22. januarja 2026 o brezpilotnih zrakoplovih in novih sistemih vojskovanja – EU se mora prilagoditi, da bo pripravljena na sodobne varnostne izzive (2025/2088(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju člena 42(7) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in člena 222 PDEU,

– ob upoštevanju predloga Komisije za uredbo Sveta o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034 (COM(2025)0571),

– ob upoštevanju predloga za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za konkurenčnost (ESK), vključno s posebnim programom za dejavnosti raziskav in inovacij na področju obrambe, razveljavitvi uredb (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783, razveljavitvi določb Uredb (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 ter spremembi uredbe (EU) (COM(2025)0555), ki zajema obrambno in vesoljsko komponento za okrepitev obrambne tehnološko-industrijske baze, vključno z brezpilotnimi letalniki,

– ob upoštevanju vrha Nata leta 2025 v Haagu in poglabljanja strateškega partnerstva med EU in Natom, zlasti na področju integracije brezpilotnih letalnikov, inovacij in zmogljivosti za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, vključno z Natovim akcijskim načrtom za hitro sprejetje in časovnim načrtom za sodelovanje Nata z Ukrajino na področju inovacij, ki je namenjeno zagotavljanju podpore Ukrajini ter izboljšanju zaščite zračnega prostora in kritične infrastrukture zaveznikov,

– ob upoštevanju akcijskega načrta za pripravljenost, sprejetega na vrhu Nata v Walesu leta 2014 v odziv na rusko nezakonito priključitev polotoka Krim, in njegovega razvoja v osnovni okvir za odvračilno in obrambno držo Nata, iz katerega je nastal model sil Nata iz leta 2022,

– ob upoštevanju prilagojenih varnostnih in obrambnih partnerstev EU z Norveško, Moldavijo, Japonsko, Južno Korejo, Albanijo, Severno Makedonijo in Združenim kraljestvom, katerih namen je okrepiti sodelovanje na področjih, kot so krizno upravljanje, pomorstvo in kibernetska varnost, vojaška mobilnost in sodelovanje na področju obrambne industrije,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 26. junija 2025 o Ukrajini, Bližnjem vzhodu, evropski obrambi in varnosti, EU v svetu, konkurenčnosti, migracijah, Republiki Moldaviji, Zahodnem Balkanu, notranji varnosti, pripravljenosti, hibridnih dejavnostih in drugih elementih ter ciljev na področju industrijske pripravljenosti in načrta ReArm Europe/Pripravljenost do leta 2030, vmesnega poročila Evropskega obrambnega sklada in programa za evropsko obrambno industrijo,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. oktobra 2025 o enotnem odzivu na nedavne ruske kršitve zračnega prostora in kritične infrastrukture držav članic EU[1],

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 21. februarja 2025 z naslovom Akcijski načrt EU za kabelsko varnost (JOIN(2025)0009),

– ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 12. marca 2025 o beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe (2025/2565(RSP))[2],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. novembra 2022 z naslovom Strategija za drone 2.0 za pametni in trajnostni ekosistem brezpilotnih zrakoplovov v Evropi (COM(2022)0652),

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 5. marca 2024 z naslovom Nova strategija za evropsko obrambno industrijo: doseganje pripravljenosti EU z odzivno in odporno evropsko obrambno industrijo (JOIN(2024)0010),

– ob upoštevanju neformalnega srečanja voditeljev držav ali vlad v København 1. oktobra 2025,

---

1 Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0230.
2 Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0034.

– ob upoštevanju integrirane zračne in raketne obrambe (NATO IAMD), prilagojene za obravnavanje vseh vrst groženj iz zraka in raketnih groženj iz vseh strateških smeri,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES[3],

– ob upoštevanju informativnega poročila generalnega direktorata za parlamentarne raziskovalne storitve iz leta 2025 z naslovom *Military drone systems in the EU and global context*: *Types, capabilities and regulatory frameworks* (Vojaški sistemi brezpilotnih letalnikov v EU in svetovnem okviru: Vrste, zmogljivosti in regulativni okviri), ki se nanaša na finančno podporo EU za program Eurodrone, vključno z 98 milijoni EUR v letu 2020 in 100 milijoni EUR v letu 2024,

– ob upoštevanju Natovega standarda STANAG 4748 (digitalno podvodno signaliziranje),

– ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča 04/2025 z naslovom Vojaška mobilnost EU – Zaradi slabosti v zasnovi in ovir na poti še ni dosegla polne hitrosti,

– ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES[4] (uredba REACH),

– ob upoštevanju poročila podpredsednice Komisije/visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 27. junija 2025 z naslovom Skupno poročilo o zunanji in varnostni politiki – naše prednostne naloge v letu 2025,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. septembra 2024 o nadaljnji finančni in vojaški podpori držav članic EU za Ukrajino[5],

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 19. marca 2025 z naslovom Skupna bela knjiga o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2023, ki se nanaša na evropski mirovni instrument in njegovo podporo pri zagotavljanju zmogljivosti, povezanih z

---

3 UL L 333, 27.12.2022, str. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj.

4 UL L 396, 18.12.2006, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj.

5 UL C, C/2024/7214, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7214/oj.

brezpilotnimi letali, v Ukrajini,

– ob upoštevanju platforme za strateške tehnologije za Evropo, vključno z instrumentom za varnostne ukrepe za Evropo in evropskim instrumentom za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah kot ključnih dejavnikov za povečanje inovacij z dvojno rabo in industrijske odpornosti,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/695[6] Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013,

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2021/2085 z dne 19. novembra 2021 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 219/2007, (EU) št. 557/2014, (EU) št. 558/2014, (EU) št. 559/2014, (EU) št. 560/2014, (EU) št. 561/2014 in (EU) št. 642/2014[7], ki določa okvir za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba, katere namen je omogočiti vključevanje vojaških brezpilotnih letalnikov v skupni zračni prostor,

– ob upoštevanju poročila Maria Draghija z dne 9. septembra 2024 o prihodnosti evropske konkurenčnosti in četrtega poglavja tega poročila o povečanju varnosti in zmanjšanju odvisnosti,

– ob upoštevanju političnih usmeritev Evropske komisije za obdobje 2024–2029, ki jih je 18. julija 2024 pripravila kandidatka za predsednico Evropske komisije Ursula von der Leyen, z naslovom Evropa pred izbiro,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. julija 2024 o stalni podpori, ki jo mora EU še naprej nuditi Ukrajini[8],

– ob upoštevanju Izvedbenega sklepa Komisije z dne 15. marca 2024 o financiranju instrumenta za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (EDIRPA), vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2023/2418 Evropskega parlamenta in Sveta, in sprejetju delovnega programa za obdobje 2024–2025 (C(2024)1702),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. februarja 2024 o nujni nadaljnji neomajni podpori EU Ukrajini dve leti po začetku ruske

---

6 UL L 170, 12.5.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj.

7 UL L 427, 30.11.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2085/oj.

8 UL C, C/2024/6129, 22.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6129/oj.

vojaške agresije proti Ukrajini[9],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2023 o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike – letno poročilo za leto 2022[10], v kateri je poudarjeno, da je nujno treba v okviru misij skupne varnostne in obrambne politike razviti zmogljivosti brezpilotnih letalnikov in zmogljivosti za boj proti njim,

– ob upoštevanju versajske izjave z dne 10. in 11. marca 2022,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 24. januarja 2022 o varnostnih razmerah v Evropi in z dne 22. januarja 2018 o celostnem pristopu k zunanjim konfliktom in krizam,

– ob upoštevanju strateškega kompasa za varnost in obrambo,

– ob upoštevanju akcijskega načrta Evropske obrambne agencije za avtonomne sisteme (APAS), odobrenega 11. januarja 2024, ki vzpostavlja postopen in celovit okvir za pospešitev razvoja, interoperabilnosti, regulacije, standardizacije, certificiranja in medsektorskega uvajanja avtonomnih sistemov v kopenskih, zračnih, pomorskih in hibridnih operacijah,

– ob upoštevanju strukturiranega časovnega načrta APAS za obdobje 2024–2038, vključno z vodilnimi projekti, usmerjenimi v večdomenske avtonomne roje in povezovanje brezpilotnih sistemov s sistemi s človeško posadko, ki jih podpirata interesna skupnost avtonomnih sistemov in *ad hoc* delovna skupina za usklajevanje izvajanja in sodelovanja deležnikov,

– ob upoštevanju ustreznih doktrin in smernic Nata o sistemih brezpilotnih letalnikov, vključno s STANAG 4671 (plovnostne zahteve za sisteme brezpilotnih letalnikov), STANAG 4703 (C2) in Natovo skupno strategijo za letalsko moč,

– ob upoštevanju evropske zahteve Evropske obrambne agencije za vojaško plovnost (EMAR) z dne 18. aprila 2024, ki zagotavlja sprejemljive načine usklajevanja in smernice za podporo in razlago evropskih zahtev za vojaško plovnost v zvezo s stalno plovnostjo (EMAR M), ter okvira EMAR M ter njegovih sprejemljivih načinov usklajevanja in smernic kot bistvenih orodij za uskladitev praks vojaške plovnosti z najnovejšimi regulativnimi standardi in zagotavljanje njihovega učinkovitega izvajanja v vojaškem letalskem okolju,

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne

---

9 UL C, C/2024/6745, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6745/oj.

10 UL C 214, 16.6.2023, str. 5.

10. novembra 2022 z naslovom Akcijski načrt za vojaško mobilnost 2.0 (JOIN(2022)0048), ki razširja in digitalizira infrastrukturo za vojaško mobilnost in administrativne postopke, da bi se poenostavili čezmejni premiki vojaških enot in opreme,

– ob upoštevanju Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2025/675 z dne 4. aprila 2025 o spremembi Uredbe (EU) št. 1302/2014 o tehnični specifikaciji za interoperabilnost v zvezi s podsistemom „tirna vozila – lokomotive in potniška tirna vozila“ železniškega sistema v Evropski uniji in Izvedbenega sklepa 2011/665/EU o evropskem registru dovoljenih tipov železniških vozil[11] in dejstva, da je Generalni direktorat Komisije za mobilnost in promet sprejel avtomatizirane sisteme za odobritev prevozov osebja v vojaških tovornih vlakih, kar je del širših prizadevanj za posodobitev in pospešitev logističnih postopkov v vseevropskem prometnem omrežju,

– ob upoštevanju sklepa Organizacije za oborožitveno sodelovanje in držav članic (Francija, Nemčija, Italija in Španija) o začetku izvajanja programa Eurodrone MALE RPAS, ki je bil formaliziran s pogodbo v vrednosti 7,1 milijarde EUR, podpisano februarja 2022, za razvoj in izdelavo 60 brezpilotnih letalnikov, ter njegovega razvoja s predhodnim pregledom zasnove leta 2024 in prihajajočim kritičnim pregledom zasnove leta 2025, finančno podporo EU (v višini 100 milijonov EUR leta 2024) in pristopom Indije kot opazovalke v začetku leta 2025,

– ob upoštevanju priporočil Urada OZN za razorožitev o smrtonosnih avtonomnih orožnih sistemih in poročil OZN na podlagi mednarodnega prava o uporabi oboroženih brezpilotnih letalnikov,

– ob upoštevanju nacionalnih okvirov in doktrinalnih publikacij o vojaških brezpilotnih letalnikih,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092[12],

– ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2015/1835 z dne 12. oktobra 2015 o določitvi statuta, sedeža in načina delovanja Evropske obrambne agencije[13],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje

---

11 UL L, 2025/675, 7.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/675/oj.

12 UL L 170, 12.5.2021, str. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj.

13 UL L 266, 13.10.2015, str. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1835/oj.

zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020[14] (akt o kritičnih surovinah),

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za varnost in obrambo (A10-0270/2025),

Vojskovanje z brezpilotnimi letalniki

A. ker je množično širjenje zmogljivosti za precizne napade trajno spremenilo sodobna bojišča, obrambne potrebe EU in zahteve držav članic glede odpornosti;

B. ker so nedavni sovražni incidenti z brezpilotnimi letalniki in vdori, usmerjeni proti državam članicam EU, zlasti na vzhodnem krilu Unije, pokazali, da je treba nujno zagotoviti večplastno obrambo, ki bo vključevala kinetično in nekinetično obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, da bi zaščitili kritično infrastrukturo in povečali odpornost; ker se brezpilotni letalniki zdaj uporabljajo za več namenov, tudi za izvidovanje, kot vaba, za pridobivanje podatkov o cilju in precizne napade, njihova razširjena uporaba v Ukrajini in na drugih aktivnih bojiščih, kjer so bili preskušeni v vojnih razmerah, pa je preoblikovala zahteve glede zračne obrambe in operativnih doktrin;

C. ker so postali prepoznavna značilnost sodobnega vojskovanja in hibridnih konfliktov ter delujejo kot multiplikatorji sile, ki zagotavljajo obveščevalne podatke v realnem času in pospešujejo odločanje; ker se širijo z njimi povezana področja sistemov brez posadke (zemeljski sistemi brez posadke, površinska vozila brez posadke in podvodna brezpilotna plovila) in jih je treba upoštevati pri prihodnjem obrambnem načrtovanju; ker mora Evropa prilagoditi svoje koncepte zračnih in skupnih operacij ter zagotoviti, da bo vsakršna vojaška uporaba brezpilotnih letalnikov v celoti skladna z mednarodnim pravom, vključno s pravom človekovih pravic;

D. ker hiter razvoj zmogljivosti nasprotnikov za proizvodnjo brezpilotnih letalnikov ob podpori zunanjih partnerjev skupaj s prevlado nekaterih dobaviteljev ključnih komponent iz tretjih držav, kot so senzorji, baterije, polprevodniki in materiali redke zemlje, povečuje strateško odvisnost in kaže, da je treba nujno okrepiti evropsko inovacijsko bazo z dvojno rabo in varne dobavne verige; ker Rusija še naprej povečuje proizvodnjo brezpilotnih letalnikov in jih proizvede več milijonov letno ter tako presega skupno proizvodnjo ZDA in Evrope, kar je povzročilo pojav brezpilotnih letalnih sistemov bomb in prototipov težjih sistemov, ki jih je razvila Rusija; ker Iran in Kitajska

---

14 UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.

podpirata zmogljivosti ruske industrije brezpilotnih letalnikov, kar je privedlo do množičnega širjenja vse bolj smrtonosnih in izpopolnjenih brezpilotnih letalnikov z zmogljivostmi za precizne napade;

Vpliv stalno spreminjajoče se narave vojskovanja z brezpilotnimi letalniki na oborožene sile držav članic ter varnostni in obrambni okvir Evropske unije

E. ker so brezpilotni letalniki postali ključna značilnost sodobnega vojskovanja, kar ponazarja primer Ukrajine, kjer so povzročili več žrtev kot katero koli drugo orožje; ker se je njihova uporaba zdaj razširila na več konfliktov po vsem svetu, med drugim tiste v Gazi, Izraelu, Libanonu, Iranu, Jemnu, Sudanu, Mjanmaru in Azerbajdžanu v vojni proti Armeniji, pa tudi v napadih na mednarodna plovila v Rdečem morju;

F. ker evropski ekosistem brezpilotnih letalnikov sestavljajo predvsem mala in srednja podjetja ter zagonska podjetja, ki spodbujajo tehnološko inovativnost, prožnost in konkurenčnost, strateška uvedba sistemov brezpilotnih letalnikov pa lahko znatno izboljša situacijsko zavedanje na oddaljenih ali ranljivih mejnih območjih ali mejnih območjih, ki so izpostavljena konfliktom, omogoči zbiranje podatkov v realnem času ter znatno pomaga pri odkrivanju različnih groženj in odvračanju od njih;

G. ker je obsežna uporaba brezpilotnih letalnikov v Ukrajini pokazala, da imajo odločilno vlogo ne le kot sredstvo za izvidovanje in napade, ampak tudi kot sredstvo za vzdrževanje obrambnih linij, medicinsko evakuacijo in dostavo zalog, elektronsko vojskovanje in obveščevalne dejavnosti pri zaznavanju signalov, posredovanje komunikacije, odkrivanje in nevtralizacijo min in improviziranih eksplozivnih naprav, kartiranje in nadzor v realnem času, iskalne in reševalne operacije, zaščito konvojev, brezpilotne letalne sisteme bomb in precizne napade, misije zavajanja in prikrivanja, kemični, biološki, radiološki in jedrski nadzor ter dokumentiranje vojnih hudodelstev; ker se brezpilotni letalniki ne razvijajo le kot podporno orodje, temveč tudi kot ključne podporne zmogljivosti za vojskovanje, ki lahko delujejo v okolju intenzivnega širokopasovnega motenja; ker brezpilotna plovila ustvarjajo novo paradigmo za pomorsko varnost, ki sega od odkrivanja min do napadov na vojaške cilje, kot se je pokazalo v Črnem in Baltskem morju, in bodo pomenili nov izziv za varnost Evropske unije na velikih pomorskih območjih, kot je Sredozemsko morje;

H. ker se lahko z integracijo opreme, nameščene v vesolju, in tehnologije za snemanje slik z brezpilotnimi letalniki zagotovi neprekinjeno, medsebojno preverjeno in varno situacijsko zavedanje za zgodnje opozarjanje, krizno upravljanje in odkrivanje hibridnih groženj ter spremljanje gibanja teroristov, tihotapskih poti in obmejnih območij;

Ranljivosti dobavne verige

I. ker 60 % komponent brezpilotnih letalnikov izvira iz ZDA in Kitajske, kar ustvarja kritično ranljivost na področju obrambne pripravljenosti EU do leta 2030; ker kitajska podjetja proizvedejo večino komponent, potrebnih za sestavo brezpilotnih letalnikov, kot so polprevodniki, močnostni tranzistorji, magneti, baterije in navigacijski čipi; ker bi bilo treba pri strateškem sodelovanju upoštevati tudi nastajajočo tehnološko konkurenco Rusije in Kitajske ter zaščititi evropski dostop do inovacij in materialov, potrebnih za trajnostne zmogljivosti brezpilotnih letalnikov in obrambe pred njimi;

J. ker je Kitajska postala vodilna na področju brezpilotnih letalnikov, saj proizvaja širok nabor bojnih in izvidniških sistemov, hkrati pa vlaga v brezpilotna plovila in roje avtonomnih malih brezpilotnih letalnikov; ker se njeni oboroženi brezpilotni letalniki izvažajo v velikem obsegu in jih tretje države uporabljajo na različnih območjih;

K. ker ima kitajsko podjetje DJI po ocenah 74-odstotni delež na trgu komercialnih brezpilotnih letalnikov, kitajska podjetja pa proizvedejo večino komponent, potrebnih za njihovo sestavo, kot so polprevodniki, močnostni tranzistorji, magneti, baterije in navigacijski čipi; ker je 9 od 10 senzorjev ali optičnih sistemov, potrebnih za prepoznavanje in napad ciljev, proizvedenih na Kitajskem; ker Kitajska nadzira 85 % svetovne zmogljivosti litijevih baterij in 98 % predelave redkih zemelj, ki so hrbtenica potrošniške elektronike in sodobnega orožja, zaradi česar je Evropa odvisna od kitajske dobave; ker je Kitajska začela omejevati izvoz komponent brezpilotnih letalnikov in materialov za brezpilotne letalnike za Ukrajino in zahodne kupce; ker Kitajska s tem, ko dejansko nadzira dostop do potrebnih materialov, od surovin do baterij in programske opreme, in povečuje dobavo Rusiji, odločilno vpliva na vojskovanje z brezpilotnimi letalniki;

L. ker je Kitajska 9. oktobra 2025 uvedla obsežen nadzor izvoza za elemente redkih zemelj in z njimi povezane tehnologije predelave, pri čemer je navedla pomisleke glede nacionalne varnosti;

M. ker ta nova pravila zajemajo praktično vse elemente redkih zemelj, ki so bistveni za zmogljivosti proizvodnje brezpilotnih letalnikov in obrambe pred njimi, ter morajo v skladu z njimi kitajski dobavitelji pridobiti izvozna dovoljenja kitajskega ministrstva za trgovino, zaradi česar je celotna industrija brezpilotnih letalnikov v EU dejansko odvisna od kitajske odobritve izvoza, kar kaže, da je vzpostavitev odporne in avtonomne dobavne verige za industrijo brezpilotnih letalnikov strateško nujna;

N. ker so v skladu z novimi kitajskimi izvoznimi omejitvami, ki so bile napovedane in delno uvedene 9. oktobra 2025, potrebna izvozna dovoljenja tudi za proizvode, ki vsebujejo zgolj sledove (nad 0,1 %)

kovin redkih zemelj, pridobljenih ali predelanih na Kitajskem, pri čemer so iz Pekinga izrecno sporočili, da dovoljenja ne bodo izdana tujim subjektom iz obrambnega sektorja;

O. ker mora EU nujno razviti alternativne vire, zmogljivosti recikliranja in suvereno pridobivanje kritičnih surovin, da bi zmanjšala ranljivosti, ki jih povzročajo kitajske izvozne omejitve in koncentracija v svetovni dobavni verigi;

Javno naročanje in financiranje

P. ker se lahko proizvodnja, javno naročanje in financiranje brezpilotnih letalnikov in zmogljivosti obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov obravnava kot storitev, za katero so potrebni usposobljeno osebje, pametne naložbe, poenostavljeni postopki, dostop do javnega in zasebnega financiranja, regionalna proizvodna središča ter tesno sodelovanje z malimi in srednjimi podjetji, tehnološkimi podjetji in akademskimi krogi;

Uskladitev doktrin

Q. ker si morajo države članice prizadevati za uskladitev doktrin, objektov za usposabljanje, postopkov certificiranja, proizvodnih linij, usklajevanja na bojiščih, ciljanja v realnem času, usposabljanja, odpornih sistemov poveljevanja in kontrole ter za popolno integracijo vsega zgoraj navedenega;

R. ker bi moralo usklajevanje vključevati tudi ustrezne zakone in predpise o uporabi in proizvodnji brezpilotnih letalnikov ter zagotoviti popolno združljivost z Natovimi doktrinami in standardi STANAG ter spodbujati skupno usposabljanje z Ukrajino, da bi pospešili operativno pripravljenost;

S. ker bi si morale EU in njene države članice prizadevati, da bi prevzele vodilno vlogo na področju brezpilotnih letalnikov s poglobitvijo sodelovanja na področju usposabljanja, certificiranja, industrijskega sestavljanja in operativnega usklajevanja, pri tem pa v celoti spoštovati nacionalno suverenost, kot je ponovno potrjeno v členih 4(2) in 42(2) PEU;

Strateška partnerstva

T. ker so strateška partnerstva bistvena za zagotavljanje količinske in kakovostne prednosti, ki sta potrebni za doseganje operativnih pragov ter dostop do strokovnega znanja in surovin;

U. ker je treba s temi partnerstvi povečati evropske varnostne in obrambne zmogljivosti, partnerstva pa morajo ostati vzajemna, pregledna in dosledna, hkrati pa preprečevati kritično odvisnost od tretjih držav na področju obrambnih tehnologij, komponent, programske opreme in surovin;

V. ker je sodelovanje s ključnimi partnerji, kot je Ukrajina, še posebej pomembno zaradi njenih edinstvenih izkušenj z bojišč, hitrih inovacijskih in prilagoditvenih ciklov, integracije civilnih in vojaških inovacijskih ekosistemov ter obsežne zmogljivosti proizvodnje brezpilotnih letalnikov, kar omogoča edinstven vpogled za krepitev evropske obrambne tehnološko-industrijske baze (EDTIB);

W. ker je izmenjava pridobljenih izkušenj s partnerji na področju obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov, ki imajo izkušnje z razvojem naprednih sistemov za obrambo pred takimi letalniki, izjemno pomembna za odpornost Evrope;

X. ker so partnerstva na Zahodnem Balkanu in v neposrednem sosedstvu EU bistvena tudi za regionalno stabilnost in odpornost;

Y. ker ima Zahodni Balkan, ki si z Evropsko unijo deli več kot 500 km kopenske meje in je njena najbližja sosednja regija, neposreden strateški pomen za varnost, stabilnost in blaginjo Unije;

Vojskovanje z brezpilotnimi letalniki na celotnem obrobju EU

Z. ker v neposredni soseščini EU poteka več konfliktov, v katerih se brezpilotni letalniki intenzivno uporabljajo, pri čemer se več držav članic spoprijema s sovražnimi vdori brezpilotnih letalnikov v svoj zračni prostor; ker je treba pri razmisleku o brezpilotnih letalnikih upoštevati zaščito vseh evropskih meja;

AA. ker imajo regije držav članice, ki bodisi na kopnem bodisi na morju mejijo na tretje države, ključno vlogo pri razvoju in preskušanju brezpilotnih letalnikov in obrambnih tehnologij glede na posebne zahteve zaradi njihove geografske lege in geopolitičnega položaja v evropskem varnostnem prostoru; se zaveda, da so regije Zahodnega Balkana, Sredozemlja in Črnega morja izpostavljene zlonamernemu tujemu vplivu, hibridnim grožnjam, dezinformacijam in političnemu vmešavanju, katerih namen je ogroziti evropsko varnost; ker so te regije izpostavljene sovražnim dejavnostim brezpilotnih letalnikov in ker so partnerji v teh regijah bistveni kot prva obrambna črta pri varovanju kolektivne varnosti;

AB. ker teroristične organizacije uporabljajo tehnologijo v zvezi z brezpilotnimi letalniki za napade na politične osebnosti, vdore v zapore EU ter prevoz eksploziva in orožja;

AC. ker lahko brezpilotna plovila pomenijo veliko grožnjo za komercialna in vojaška plovila ter pomembne trgovinske poti, zato je nujno treba razviti obrambne zmogljivosti;

AD. ker Ukrajina letno proizvede več kot 4,5 milijona brezpilotnih letalnikov, ki jih vsak dan napadajo vse bolj izpopolnjeni roji ruskih brezpilotnih letalnikov, pa vendar je država od brutalne ruske agresije, ki se je začela februarja 2022, dokazala, da je mogoče

industrijo brezpilotnih letalnikov hitro nadgraditi in posodobiti in s tem demokratizirati dostop do ključnih tehnologij in omogočiti učinkovito samoobrambo;

Širitev, da bi se zoperstavili ruski grožnji

AE. ker bi bilo treba inovacije Ukrajine na bojišču in njeno vse večjo proizvodno zmogljivost postopoma vključiti v evropsko obrambno tehnološko-industrijsko bazo;

AF. ker sta Rusija in Kitajska vodilni na področju množičnega razvoja in širjenja tehnologije v zvezi z brezpilotnimi letalniki, pri čemer uporabljata inovacijske cikle, ki trajajo od treh do šestih mesecev;

AG. ker odvisnost evropskih držav od tretjih držav v tem sektorju pomeni nesprejemljivo strateško ranljivost; ker je zato bistveno, da se vsi evropski obrambni izdatki uporabijo kot vzvod za vzpostavitev popolne avtonomije evropskih držav na obrambnem področju;

Stroškovno učinkovite rešitve

AH. ker morajo države članice uporabiti različne nove pobude in instrumente EU za obrambne izdatke, da bi oblikovale stroškovno učinkovite rešitve za vojskovanje z brezpilotnimi letalniki; ker bi bilo treba pri teh rešitvah dati prednost industrijski odpornosti v Evropi, zmanjšati njeno odvisnost od tretjih držav, podpirati mala in srednja podjetja v obrambnem sektorju ter zagotoviti, da se bodo naložbe pretvorile v konkretne zmogljivosti, ki se lahko hitro uporabijo v podporo Ukrajini in obrambi EU;

AI. ker imajo brezpilotni letalniki že po naravi dvojno rabo, saj so močno preobrazili mobilnost, logistiko in obvladovanje izrednih razmer, učinkovitost uvajanja brezpilotnih letalnikov in operacij za obrambo pred njimi pa je odvisna od odporne čezmejne infrastrukture, ki omogoča hiter prevoz mobilnih izstrelitvenih sistemov, poveljniških vozil in enot za vzdrževanje; ker so potrebni usklajeni prometnoinfrastrukturni standardi za varno delovanje brezpilotnih letalnikov, ki se uporabljajo za logistiko, nadzor in obveščevalne dejavnosti, da bi lahko varno delovali v skupnem zračnem prostoru in prometnih koridorjih;

Dvojna raba za odpornost

AJ. ker je potencial dvojne rabe brezpilotnih letalnikov za civilno zaščito, odzivanje na nesreče in upravljanje meja vse pomembnejši v vsej EU, kjer sedanje varnostne in migracijske krize ter hibridne grožnje kažejo, da so situacijsko zavedanje in zmogljivosti za hitro odzivanje nujno potrebni; ker veliko kritičnih tehnologij v zvezi z brezpilotnimi letalniki v obrambnem sektorju izvira iz civilnega področja in se v njih uporabljajo kritične komponente z dvojno rabo, celotni sektor brezpilotnih letalnikov pa lahko pomembno prispeva k evropskim

operativnim zmogljivostim;

AK. ker bi morali razvoj brezpilotnih letalnikov in sistemov za obrambo pred brezpilotnimi letalniki spremljati strogi zaščitni ukrepi za zaščito civilistov, socialno odpornost in odgovorno dvojno rabo tehnologije, da bi se z naložbami v obrambo krepile tudi zmogljivosti na področju zdravstva, humanitarne logistike in civilne zaščite; ker imajo medpodročne inovacije in inovacije z dvojno rabo strateško vrednost, zlasti pri integraciji zračnih brezpilotnih sistemov, pomorskih plovil in kopenskih sistemov brez posadke s civilnimi tehnologijami;

Vojskovanje z brezpilotnimi letalniki na sodobnih bojiščih

Prilagajanje operacij vojskovanju z brezpilotnimi letalniki

1. poudarja, da je treba na taktični in operativni ravni integrirati sisteme brezpilotnih letalnikov in obrambo pred njimi, pri čemer se zaveda, da morajo za učinkovito delovanje oboroženih sil na hitro spreminjajočem se sodobnem bojišču vojaki biti zmožni, da v realnem času ustvarijo zidove proti brezpilotnim letalnikom, ki vključujejo radarje, akustične senzorje, radijskofrekvenčne senzorje, kamere, elektrooptične in infrardeče senzorje ter laserske rešitve za fizično uničevanje, da se jim zagotovijo sposobnost obstanka in zmogljivosti mobilnosti, smrtonosnosti, situacijskega zavedanja in kinetičnega delovanja;

2. poudarja, da je treba zagotoviti tehnološko prilagodljivost ter redne cikle posodabljanja in nadgrajevanja, da se prepreči zastarelost, ter spodbujati stalno vključevanje inovativnih sistemov na vsa področja delovanja, tako na kopnem, v zraku, na morju kot pod vodno gladino;

3. poudarja, da so za razvoj in uvajanje takih tehnologij potrebni naložbe v raziskave in inovacije, spodbujanje civilno-vojaških raziskovalnih partnerstev ter podpora zagonskim, malim in srednjim podjetjem, ki delujejo v visokotehnološkem obrambnem industrijskem sektorju;

4. poziva države članice in Komisijo, naj vključijo večnamenske in prevozne zrakoplove (kot so platforme A400M in AEW&C) kot zračni rele za poveljevanje, kontrolo in komunikacije, upravljanje dejavnosti v boju in vozlišča nosilcev brezpilotnih letalnikov, da se ohranita povezljivost in operativna zmogljivost; spodbuja sodelovanje med Evropsko obrambno agencijo in evropsko industrijo, da bi razvili interoperabilne ekosisteme za poveljevanje, kontrolo in komunikacije, ki bi temeljili na odprti arhitekturi ter povezovali višinska in taktična brezpilotna sredstva;

5. poudarja, da je potrebna zanesljiva in suverena vojaška zračna transportna veriga za prevoz, uvajanje in podporo modularnih sistemov brezpilotnih letalnikov, ki bo zagotavljala hitro projekcijo

moči, odporno logistiko ter popoln evropski nadzor nad podatki, omrežji in avtonomijo misij;

6. spodbuja države članice, naj ocenijo dolgoročne posledice tega premika za strukturo in usposabljanje sil ter etične standarde na področju vojskovanja;

Izzivi in potrebe po opremi na prvi črti

7. se zaveda, da je prepoznavanje brezpilotnih letalnikov izziv, s katerim se soočajo vojaki na prvi črti, in priporoča vključitev pušk proti brezpilotnim letalnikom, raket, brezpilotnih letalnikov za prestrezanje, lovilcev brezpilotnih letalnikov, topnih sistemov za obrambo pred raketami ali letalniki, pušk za motenje brezpilotnih letalnikov, zmogljivosti za elektronsko vojskovanje in odpornega poveljevanja in kontrole v pehotne sile z usposabljanjem in namestitvijo enot za elektronsko vojskovanje, da bi lahko pehotne sile učinkovito delovale na prvi črti, kar bi povečalo njihovo zmogljivost za zaščito in popravila ter zagotovilo pravilno identifikacijo in prestrezanje sovražnih brezpilotnih letalnikov;

8. opozarja, da odsotnost brezpilotnih letal na ravni enot v začetni fazi boja povzroča časovno kritično vrzel v zmogljivostih, ki bi jo lahko izkoristili nasprotniki, kar bi vodilo do večjega števila žrtev in manjše operativne svobode, ter poziva, naj se nujno sprejmejo ukrepi za zapolnitev te vrzeli z usposabljanjem in prilagoditvijo doktrine;

Potreba po nizkocenovnih zmogljivostih obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov

9. poudarja, da sedanji netrajnostno visoki stroški prestrezanja brezpilotnih letalnikov pomenijo izziv, in poziva k skupnim programom in tržno usmerjenim pobudam za spodbujanje razvoja stroškovno učinkovitih zmogljivosti obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov, kot so elektronsko vojskovanje, laserski sistemi, sistemi za zaznavanje zvoka in prestrezanje, vodeno z umetno inteligenco, da bi znižali stroške prestrezanja, ter poziva Komisijo, naj preuči izvedljivost uporabe sedanjih orodij obrambne industrije za podporo cilju znižanja stroškov prestrezanja brezpilotnih letalnikov;

10. poziva k povečanju proizvodnje in tehnološkemu razvoju obstoječih sistemov za obrambo pred letalniki po zgledu Ukrajine, saj se je to doslej izkazalo za najučinkovitejši, najbolj mobilen in stroškovno učinkovit ukrep za obrambo pred brezpilotnimi letalniki;

11. poziva, naj bo poudarek na razvoju enostavnih, nizkocenovnih sistemov za obrambo pred brezpilotnimi letalniki, ki jih je mogoče hitro proizvesti in uvesti, da se omogoči takojšnja operativna pripravljenost;

Prilagoditev bojne doktrine brezpilotnim letalnikom

12. spodbuja oborožene sile, naj brezpilotne letalnike kot raven operativnega načrtovanja vključijo v vse bojne doktrine in jih uskladijo z njimi, pri čemer naj se osredotočijo na scenarije hibridnega vojskovanja, ter naj zagotovijo interoperabilnost s sistemi Nata za poveljevanje in kontrolo, sistemi upravljanja civilnega zračnega prometa in okvirom EU U-Space za integracijo brezpilotnih letalnikov;

13. poziva, naj se posodobijo cilji glede zmogljivosti in načrtovanja med oboroženimi silami držav članic, da bodo izkušnje, pridobljene v Ukrajini, vključene v bojno doktrino;

14. poudarja, da je treba zmogljivosti za obrambo pred brezpilotnimi letalniki vključiti ne le v pehotne enote, ampak tudi v vse pomembnejše vojaške platforme, vključno z vojaškimi plovili, tanki, oklepnimi vozili za prevoz osebja in logističnimi vozili; poziva države članice in Evropsko obrambno agencijo, naj zagotovijo, da bodo prihodnji programi javnih naročil in modernizacije sistematično vključevali module obrambe pred brezpilotnimi zrakoplovnimi sistemi, prilagojene operativnemu okolju posamezne platforme; poudarja, da se bo s tako vključitvijo izboljšala zaščita sil, povečala sposobnost preživetja sredstev velike vrednosti ter okrepila interoperabilnost med kopenskim, zračnim in pomorskim področjem;

15. priporoča, da vsi koridorji za brezpilotne letalnike in podporna infrastruktura, ki jih sofinancira EU, vključujejo vgrajene plasti kibernetske odpornosti in redundantne plasti v skladu s priporočilom Evropskega računskega sodišča za krepitev tretjega stebra (Odpornost in pripravljenost) akcijskega načrta za vojaško mobilnost 2.0;

16. poziva k trajnemu financiranju v instrumentih EU in nacionalnih programih, da bi posodobili obstoječe flote in zagotovili stalno pripravljenost s cikli usposabljanja in vzdrževanja;

17. spodbuja vzpostavitev mobilnih postaj za vzdrževanje brezpilotnih letalnikov in relejnih postaj za podatkovne povezave vzdolž posodobljenih koridorjev za vojaško mobilnost, da se zagotovijo trajne zmogljivosti za poveljevanje in kontrolo ter popravila tudi v poslabšanih komunikacijskih okoljih;

18. priporoča, da se brezpilotni letalniki za zračni nadzor vključijo v obstoječe evropske sisteme spremljanja prometne infrastrukture (za mostove, predore in letališča), saj bi se s tem izboljšala civilna zaščita in hiter obrambni odziv; poziva, naj se modeli financiranja za dvojno rabo za sisteme brezpilotnih letalnikov, ki so v skladu s cilji konkurenčnosti, obravnavajo prednostno;

19. poziva Komisijo in države članice, naj hitro začnejo izvajati postopen

načrt za interoperabilne enote brezpilotnih letalnikov z jasnimi mejniki, rezultati in odgovornostjo, ter priporoča, naj vsi koridorji za brezpilotne letalnike in podporna infrastruktura, ki jo sofinancira EU, vključujejo vgrajene plasti kibernetske odpornosti in redundantne plasti;

20. poziva, naj se v okviru pobude EU za obrambo pred brezpilotnimi letalniki, ki se osredotoča na zaščito pristaniške in energetske infrastrukture, vzpostavijo pilotni koridorji, ki bi se uporabljali za potrjevanje operativnih protokolov obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov ter malim in srednjim podjetjem zagotavljali dejanske možnosti za uvajanje;

21. priznava, da so pravila delovanja za brezpilotne letalnike nejasna, in spodbuja države članice, naj v sodelovanju z Natom pregledajo pravila delovanja za vse vrste groženj, povezanih z brezpilotnimi letalniki, da bi zagotovile njihovo ustreznost za odzivanje na najbolj inovativne grožnje;

Usposabljanje in certificiranje pilotov na daljavo

22. spodbuja države članice in Ukrajino, naj skupaj usposabljajo in certificirajo pilote na daljavo s standardi, ki so enakovredni artilerijskim operaterjem ali operatorjem brezpilotnih letalnikov, vlagajo v sisteme obrambe pred brezpilotnimi letalniki na vseh ravneh, tako za fizično in elektronsko uničevanje, ponovno ocenijo sposobnost obstanka oklepov ter zagotovijo, da se tanki in oklepna vozila za prevoz osebja prilagodijo za boj proti brezpilotnim letalnikom; jih spodbuja, naj razširijo enote za elektronsko vojskovanje, da bodo imeli vsi bataljoni okrepljene zmogljivosti za motenje, in vzpostavijo cone za obrambo pred brezpilotnimi letalniki v bližini kritične infrastrukture;

23. poudarja, da je treba sisteme brezpilotnih letalnikov razvijati v ponavljajočih se ciklih in jih preskušati, da bodo prilagodljivi in primerni za odzivanje na nastajajoče grožnje, saj je tehnološki napredek na tem področju zelo hiter; poudarja, kako pomembni so sistemi, ki temeljijo na programski opremi in jih je mogoče hitro spreminjati in posodabljati, da bi se odzivali na spreminjajoče se potrebe na bojiščih, s čimer se oboroženim silam omogoča, da ostajajo v prednosti pred morebitnimi nasprotniki in ohranjajo konkurenčno prednost na tem področju;

Naraščajoča grožnja množičnih globokih napadov z roji brezpilotnih letalnikov

24. poudarja, da se brezpilotni letalniki vse pogosteje uporabljajo v hibridnih in terorističnih napadih na kritično infrastrukturo ter da taki napadi lahko ustvarijo nesorazmerne prednosti;

25. opozarja na vdore brezpilotnih letalnikov neznanega izvora, ki so

motili delovanje kritične infrastrukture na Danskem, Norveškem, v Nemčiji in Belgiji, vključno z mednarodnimi letališči in vojaškimi oporišči, in na operacijo *Spider Web*, poskus sabotaže na moldavskem energetskem omrežju leta 2023 in redne hutijevske napade z brezpilotnimi letalniki, ki motijo ladijski promet v Rdečem morju; poudarja, da takšni primeri ponazarjajo, kako lahko nizkocenovni sistemi povzročajo motnje; poziva države članice, naj v nacionalne načrte za odpornost vključijo posebne protokole za odzivanje na brezpilotne letalnike;

26. odločno obsoja več nedavnih ruskih vdorov z brezpilotnimi letalniki in domnevnih sovražnih preletov v več državah članicah EU, vključno s Poljsko, Romunijo in baltskimi državami, ki so bili usmerjeni v obmejna območja, energetske objekte in logistična središča;

27. opozarja, da ti incidenti kažejo na vse večjo sposobnost državnih in nedržavnih akterjev, da z nizkocenovnimi brezpilotnimi sistemi ogrozijo javno varnost, motijo dobavne verige ter preskušajo obrambno pripravljenost EU in Nata;

28. poudarja, da takšni primeri ponazarjajo, kako lahko nizkocenovni sistemi povzročajo motnje;

29. poudarja, da lahko brezpilotni letalniki pomenijo ne le vojaška tveganja, temveč tudi širša tveganja za javno varnost, saj se med drugim lahko zlorabijo v primerih, ki vplivajo na javno zdravje, varstvo okolja in civilno infrastrukturo; poziva države članice in Komisijo, naj te vidike vključijo v ocene tveganja in strategije pripravljenosti na nacionalni ravni in ravni EU ter v nacionalne načrte za odpornost vključijo posebne protokole za odzivanje na brezpilotne letalnike;

30. priznava, da so operaciji *Spider Web* in *Rising Lion* ter uporaba ruske flote v senci dokazali sposobnost za globoke napade iz notranjosti sovražne države na strateške vire, in spodbuja načrtovalce civilne obrambe držav članic, naj se v doktrini načrtovanja ukrepov za izredne razmere zaščitijo pred takšnimi scenariji;

31. priznava, da so brezpilotni letalniki spremenili strateško in operativno okolje sodobnega vojskovanja, od taktičnega izvidovanja in ciljanja na bojiščih do strateških globokih napadov in kibernetskih operacij, ter da zaradi njih nastajajo asimetrije, ki lahko okrepijo ali destabilizirajo obrambne položaje EU;

32. opozarja na tveganje napadov za preobremenitev infrastrukture EU v sivih conah;

33. poudarja, da je treba zaščititi evropska energetska omrežja, ceste, železnice, prometna vozlišča in digitalno infrastrukturo kot prednostne cilje hibridnega vojskovanja ter da je potrebna sinergija

med vojsko, organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, prvimi reševalci, mejnimi policisti in civilno družbo, če naj se doktrina načrtovanja ukrepov za izredne razmere učinkovito izvaja; priporoča, da se vzpostavi platforma za izmenjavo primerov dobre prakse med organi, ki upravljajo strateško infrastrukturo;

34. poudarja, da je treba nujno okrepiti pomorski nadzor v regiji Baltskega, Severnega in Črnega morja, kjer dejavnosti ruskih brezpilotnih letalnikov pomenijo posebno grožnjo; poudarja, da je treba obravnavati vprašanje ruske flote v senci glede na sum o njeni vpletenosti v vdore brezpilotnih letalnikov v evropski zračni prostor; je prepričan, da je zaradi nove operativne razsežnosti hibridnega vojskovanja potrebno povezovanje strategij pomorske varnosti in obrambe pred brezpilotnimi letalniki; pozdravlja začetek operacij pod vodstvom Nata, kot je *Baltic Sentry*;

Odpornost in zaščitni prostori

35. priporoča, naj se razvijejo celovite nacionalne strategije civilne obrambe pred napadi z brezpilotnimi letalniki, da se zagotovi pripravljenost na nacionalni, regionalni, občinski in lokalni ravni ter ravni gospodinjstev, ki bo dajala prednost sistemom za zgodnje opozarjanje lokalnega prebivalstva, jasnim navodilom, kako se odzvati, ter zaščitenim prostorom (zaklonišča) za prebivalstvo in infrastrukturo;

36. poudarja, da so potrebne skupne smernice za oblikovanje nacionalnih strategij za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, ob polnem spoštovanju suverenosti držav članic in v skladu s posebnostmi območij, na katerih se morajo te strategije izvajati;

37. poziva, naj se obstoječi priročniki skupnega raziskovalnega središča o zaščiti pred sistemi brezpilotnih letalnikov redno posodabljajo, da bi protiukrepi za to nenehno razvijajočo se grožnjo ostali učinkoviti v smislu tehnologije, doktrin in prakse;

38. poziva Komisijo in države članice, naj v skladu z Direktivo (EU) 2022/2557 zagotovijo zaščito kritične infrastrukture in subjektov EU pred morebitnimi napadi z brezpilotnimi letalniki;

39. spodbuja države članice, naj izvedejo celovito revizijo in oceno obstoječe infrastrukture za zatočišča, ter podpira vzpostavitev stalnih območij prepovedi letenja in boja proti brezpilotnim letalnikom v bližini kritične infrastrukture EU, ki bi jih usklajevali nacionalni organi in agencija Frontex ter bi jih podpirale skupne platforme za poveljevanje in kontrolo; priporoča, da se ta območja opremijo z večplastnimi sistemi za odkrivanje in zmanjševanje tveganj, ki bi se financirala iz Sklada za notranjo varnost, s sredstvi Evropskega obrambnega sklada za obrambo pred brezpilotnimi letalniki in drugimi ustreznimi instrumenti EU;

40. poudarja, da je treba nujno uvesti okrepljen načrt za zaščito pred brezpilotnimi letalniki v bližini kritične energetske infrastrukture, in spodbuja države članice, naj preučijo možnosti za vključitev prostovoljnih nacionalnih obrambnih akterjev v prizadevanja za civilno zaščito in krepitev odpornosti; ugotavlja, da imajo lahko taki akterji v hibridnih in kriznih situacijah ključno vlogo pri izboljševanju lokalne pripravljenosti, ozaveščenosti in zmogljivosti za podporo;

41. spodbuja države članice, naj revidirajo nacionalne doktrine in operativne koncepte za obvladovanje izrednih razmer pred napadi sistemov brezpilotnih letalnikov, tako da bodo vključevali analizo tveganja in kartiranje groženj, razvoj učinkovitih standardov za zatočišča in zaščito strateške infrastrukture, usposabljanje za službe za ukrepanje v nujnih primerih, lokalne organe in skupnosti, tehnološko integracijo, vključno s sistemi C4I in analizo groženj, podprto z umetno inteligenco, ter ustanovitev nacionalnega centra za obvladovanje izrednih razmer, ki bo vzpostavil in izvajal večletne programe usposabljanja;

42. priporoča tudi večjo uporabo prostovoljnih nacionalnih obrambnih virov držav članic EU v okviru civilne zaščite, zlasti za izboljšanje pripravljenosti lokalnih skupnosti in zmogljivosti kriznega upravljanja, ter meni, da je bistveno, da države članice zagotovijo učinkovite sisteme za zgodnje opozarjanje in jasne komunikacijske protokole, da bi ohranile zaupanje javnosti, zmanjšale paniko in zagotovile skladnost v izrednih razmerah; priporoča, naj te strategije vključujejo določbe o psihološki in socialni podpori za prizadeto prebivalstvo ter usposabljanje lokalnih skupnosti na področju civilne obrambe, da bi se povečala splošna odpornost;

43. poziva, naj programi, ki jih financira EU, spodbujajo sodelovanje med obrambnim in vesoljskim sektorjem ter sektorji civilne zaščite in prometa, da bi se pospešil razvoj interoperabilnih, večpodročnih sistemov brez posadke in sistemov za obrambo pred njimi; meni, da bi moralo financiranje raziskav na področju brezpilotnih letalnikov prispevati tudi k izboljšanju njihove civilne uporabe, na primer v boju proti gozdnim požarom ali pri operacijah iskanja in reševanja; spodbuja razvoj prožnih programov financiranja EU in finančnih instrumentov za projekte na področju brezpilotnih letalnikov z dvojno rabo, ki lahko olajšajo izmenjave med civilnim in obrambnim sektorjem, kar bo privedlo do ustreznih raziskav z dvojno rabo v skladu s strategijo Komisije za drone 2.0;

44. poudarja, kako pomembne so celovite kampanje obveščanja javnosti in izobraževalne pobude za ozaveščanje družbe o varnosti brezpilotnih letalnikov, dopolnjene z okrepljenimi ukrepi za spremljanje in preprečevanje dejavnosti dezinformiranja na področju brezpilotnih sistemov, zlasti tistih, ki so usmerjene v psihološko vplivanje na civilno prebivalstvo;

45. meni, da je nujno potrebna celovita strategija za civilno obrambo; priporoča, naj strategija vključuje naslednje:

    a. opredelitev metodologije za ocenjevanje groženj in potreb;

    b. oblikovanje in izvajanje operativnega koncepta, ki bo zagotavljal jasno odločanje, usklajevanje med agencijami in pretok informacij v realnem času na vseh ravneh;

    c. pripravljenost in zgodnje opozarjanje, s katerima se bodo vzpostavili mehanizmi za zgodnjo pripravljenost, pravočasna opozorila in jasna navodila za prebivalstvo;

    d. prvo pomoč z jasno opredeljenimi vlogami in usklajevanjem med reševalci, zdravstvenimi službami, civilno obrambo, vojaškimi silami in prostovoljci, podprto z naprednimi komunikacijskimi sistemi;

    e. fizično zaščito in kontinuiteto z opredeljenimi ravnmi zaščite za prebivalstvo in kritično infrastrukturo, da se zmanjšajo izgube in zagotovi neprekinjeno delovanje;

    f. odpornost kritične infrastrukture, katere cilj je zagotoviti sposobnost preživetja in neprekinjeno delovanje bistvenih storitev;

    g. obrambo na mejah z vključevanjem tehnoloških rešitev za preprečevanje infiltracije, podprto z obveščevalnimi zmogljivostmi in zmogljivostmi za hitro odzivanje;

    h. večanje odpornosti skupnosti s podporo nacionalnemu in lokalnemu vodstvu, vključevanjem prostovoljcev, podporo ranljivim skupinam prebivalstva in zagotavljanjem smernic za skupnost v realnem času;

    i. podporo kampanjam obveščanja javnosti in komunikacijskim kampanjam, namenjenim svetovanju o verodostojnih komunikacijskih strategijah prek uradnih kanalov in družbenih medijev za ohranjanje zaupanja in ozaveščenost;

    j. razvoj gospodarske odpornosti s podpiranjem usklajevanja nujnih zalog, virov in neprekinjenega delovanja bistvenih služb na vseh ravneh;

    k. usposabljanje in vaje, ki se izvajajo skupaj s simulacijami in se osredotočajo na zagotavljanje pripravljenosti in učinkovito obvladovanje kriz;

46. priporoča skupni razvoj in javno naročanje večplastnih obrambnih sistemov in zanesljivo domačo pripravljenost s poudarkom na sistemih civilnega opozarjanja, zavarovanih zatočiščih in javnih

izobraževalnih kampanjah;

47. poudarja, da so brezpilotni sistemi posebno ranljivi za kibernetske napade in infiltracijo obveščevalnih služb; poziva države članice in ustrezne agencije EU, naj izboljšajo splošno varnost tehnologij v zvezi z brezpilotnimi letalniki, vključno s kibernetsko odpornostjo, standardi šifriranja, nadzorom lastništva ter odpornostjo proti vohunjenju in sovražnim obveščevalnim dejavnostim, ter tako zagotovijo zaščito v celotnem življenjskem ciklu takih sistemov;

Možnost hitre napotitve

48. poudarja izzive, ki jih brezpilotni letalniki pomenijo za države članice zaradi njihovega dinamičnega ciljanja v urbanih in skritih okoljih, taktične prilagodljivosti, kirurške natančnosti, nesorazmerne prednosti in zmogljivosti za množično uporabo;

49. se zaveda izzivov, ki jih pomeni rusko izvajanje večplastnih operacij z brezpilotnimi letalniki, v katerih se ti uporabljajo za obveščevalne, nadzorne in izvidniške dejavnosti, ki zagotavljajo podatke v realnem času, takoj zatem pa jim sledijo brezpilotni letalniki za napade, zaradi česar imajo nacionalne obrambne sile omejen čas za izboljšanje obrambe ali organizacijo zmogljivosti odzivanja;

50. odločno obsoja več nedavnih ruskih vdorov z brezpilotnimi letalniki in domnevnih sovražnih preletov v več državah članicah EU, ki so bili usmerjeni v obmejna območja, energetske objekte in logistična središča;

51. opozarja, da ti incidenti kažejo na vse večjo sposobnost državnih in nedržavnih akterjev, da z nizkocenovnimi brezpilotnimi sistemi ogrozijo javno varnost, motijo dobavne verige ter preskušajo obrambno pripravljenost EU in Nata;

52. izraža resno zaskrbljenost, ker Rusija tako nad ukrajinskim ozemljem kot tudi ob kršitvah zračnega prostora držav članic EU uporablja brezpilotne letalnike, ki jih dobavljajo njeni partnerji;

53. poziva, naj se okrepijo sankcije zoper ruske dobavne verige, proizvodnjo komponent in prenose tehnologije, ki drugim državam omogočajo, da tehnologijo brezpilotnih letalnikov dobavljajo Rusiji;

54. poziva Komisijo, naj sprejme potrebne ukrepe za preprečevanje takih dejanj;

55. poudarja, da morajo biti učinkovite nacionalne strategije za civilno obrambo proti napadom z brezpilotnimi letalniki podprte s posodobljeno prometno in komunikacijsko infrastrukturo z dvojno rabo, ki omogoča hiter premik enot za obrambo pred brezpilotnimi letalniki, mobilne radarske opreme in skupin za popravila, s čimer bi se načrti za odpornost pretvorili v operativno mobilnost;

56. meni, da je uporaba decentraliziranih brezpilotnih letalnikov z nadzorom na ravni voda s strani Ukrajine dragocena metodologija, ki jo je treba posnemati;

57. priporoča, naj se v brigade oboroženih sil držav članic vključijo skupine za napade z brezpilotnimi letalniki z avtonomnimi cikli odločanja;

58. poziva Komisijo in države članice, naj skupaj z Natom začnejo šestmesečni pilotni projekt EU-NATO za oblikovanje, certificiranje in potrjevanje začetnih bojnih enot brezpilotnih letalnikov na ravni čet za napotitev v zavezniške brigade, pri čemer je treba objaviti poročilo o potrditvi pilotnega projekta in priporočene nadaljnje ukrepe;

59. priznava, da je učinkovitost sistemov brezpilotnih letalnikov odvisna zlasti od natančnosti navigacije med delovanjem v intenzivnih okoljih elektronskega vojskovanja;

60. priporoča, naj piloti brezpilotnih letalnikov na daljavo v oboroženih silah sprejmejo antene z nadzorovanim vzorcem sprejema (CRPA) in uporabo zanesljivih globalnih satelitskih navigacijskih sistemov (GNNS), kot je regulirana javna storitev Galileo, da se zagotovi referenčni okvir za natančno določanje časa in zmanjša število napak pri navigaciji;

61. poudarja, da je treba naložbe v ofenzivne sisteme brezpilotnih letalnikov dopolniti s sistemi za obrambo pred temi sistemi, ukrepi za elektronsko zaščito in odpornostjo GNSS, da se zmanjša ranljivost za motenje in motnje, ki ju povzroča sovražnik;

62. poziva k takojšnjemu financiranju in hitremu uvajanju bojnih enot protitankovskih in protipehotnih brezpilotnih letalnikov v oboroženih silah Nata in EU na ravni čet, bataljonov in brigad, ki bodo organsko vključene v bojne enote po vsej Evropi; zahteva, da se Ukrajina kot polnopravni operativni in doktrinalni partner vključi v proces razvoja, usposabljanja in certificiranja; poziva Komisijo in visoko predstavnico, naj razvijeta dveletni pospešen program za javno naročanje, usposabljanje, vzdrževanje in certificiranje;

63. priporoča državam članicam, naj na podlagi svojih nacionalnih obrambnih strategij razvijejo skupni odziv na napade s sistemi brezpilotnih letalnikov, med drugim s skupnim razvojem in nabavo tehnoloških rešitev, ki bi jih bilo mogoče skupaj uporabljati in bi bile popolnoma združljive z Natovimi sistemi poveljevanja in kontrole (C2) ter brezhibno integrirane v sisteme upravljanja civilnega zračnega prometa in okvir EU za integracijo brezpilotnih zrakoplovnih sistemov (U-Space) za obravnavanje scenarijev hibridnega vojskovanja;

64. poudarja potencial in koristi civilnih brezpilotnih letalnikov, veliko

preobrazbo, ki so jo prinesli na področju mobilnosti, logistike, obvladovanja izrednih razmer in kartografije ter na številnih drugih področjih, in ugotavlja, da že zdaj pomenijo pomemben napredek pri reševanju izzivov Evropske unije na področju varnosti in obrambe;

Zagotavljanje sredstev, financiranje in nabava brezpilotnih letalnikov in zmogljivosti obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov

Predhodno odobreni ponudniki

65. poziva nacionalne in mednarodne organe za javna naročila in sklepanje pogodb, med drugim Komisijo in Evropsko obrambno agencijo, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami in ob zagotavljanju enakega dostopa za mala in srednja podjetja po vsej Uniji uporabljajo odprte, pregledne, predhodno odobrene sezname ponudnikov in prednostna naročila za kritične sestavne dele in platforme brezpilotnih letalnikov, kar bo omogočilo hitrejše sklepanje pogodb med krizami;

66. poudarja, da bi morali taki seznami temeljiti na preglednih, konkurenčnih izbirnih postopkih, ki se redno posodabljajo, da odražajo operativne povratne informacije (tudi iz Ukrajine), seznami pa bi morali tudi preprečiti ustvarjanje dolgoročnih tržnih ugodnosti, ki bi lahko izkrivljale konkurenco; poziva k razširitvi dostopa do finančnih instrumentov EU in postopkov javnega naročanja, ki na enakopravni podlagi vključujejo zagonska podjetja in raziskovalne ustanove;

67. poziva Evropsko unijo, naj pripravi seznam predhodno odobrenih ponudnikov za kritične podsestave za brezpilotne letalnike, ki ga bo upravljala Evropska obrambna agencija, in ugotavlja, da je pomembno malim in srednjim podjetjem omogočiti, da se na seznam uvrstijo na podlagi revizij na kraju samem in ne z dokazovanjem celotne pretekle uspešnosti, da bi olajšali njihovo sodelovanje v evropski obrambni tehnološko-industrijski bazi;

Podpora za mala in srednja podjetja

O regionalnih vozliščih in finančnih instrumentih

68. spodbuja države članice in Evropsko obrambno agencijo, naj racionalizirajo standarde certificiranja in plovnosti, da bi pospešili vključevanje in zmanjšali podvajanje pri preizkušanju in potrjevanju; spodbuja, naj se v programu za evropsko obrambno industrijo in drugih finančnih instrumentih daje prednost financiranju regionalnih vozlišč za proizvodnjo brezpilotnih letalnikov in inovacije na področju obrambe pred temi sistemi s skupno infrastrukturo in skrajšanimi regulativnimi postopki, zlasti med najbolj izpostavljenimi državami; poudarja, da je treba spodbujati pravične delovne prakse, socialno zaščito in razvoj spretnosti za visokokakovostno delovno silo, hkrati

pa podpirati lokalne skupnosti ter mala in srednja podjetja s poudarkom na ustvarjanju trajnostnih zaposlitvenih možnosti;

69. poziva k namenski podpori za mala in srednja podjetja, da bodo imela dostop do teh finančnih instrumentov, vključno s poenostavljenimi postopki prijave in merili za dodelitev;

O dostopu malih in srednjih podjetij do financiranja in javnih naročil

70. ugotavlja, da se mala in srednja podjetja spoprijemajo z velikimi ovirami pri dostopu do obrambnih sredstev EU in so pogosto izključena iz velikih javnih naročil, ki jih obvladujejo tradicionalni izvajalci; zato spodbuja vzpostavitev posebnih mehanizmov za podporo vključevanju malih in srednjih podjetij z zmanjšanjem upravnih bremen, uvedbo instrumentov neposrednega financiranja z določeno stopnjo tolerance do neuspeha in zagotavljanjem možnosti za mini nepovratna sredstva in orodja za hitro financiranje, ki so bistvena za mala in srednja podjetja, hkrati pa je treba zagotoviti poštene pogoje s sorazmernimi zahtevami glede konzorcijev, razumnimi jamstvi in prilagodljivimi plačilnimi pogoji; spodbuja vključevanje zagonskih podjetij in raziskovalnih organizacij v postopke javnega naročanja;

71. se zaveda, da 80 % evropske industrije, ki se ukvarja z razvojem, proizvodnjo ali upravljanjem lahkih brezpilotnih letalnikov, sestavljajo mala in srednja podjetja, ki so bistvena za raziskave in razvoj ter inovacije na področju tehnologije brezpilotnih letalnikov ter za hiter odziv na nepričakovane spremembe v industriji, kot se je izkazalo v Ukrajini, in ker imajo ta podjetja težave pri pridobivanju financiranja za svoje projekte;

72. poziva Komisijo, naj vzpostavi enotno kontaktno točko za obveščanje in pomoč malim in srednjim podjetjem iz EU, ki proizvajajo brezpilotne letalnike, pri pridobivanju in dostopu do financiranja, saj zaradi svoje poslovne strukture težko nosijo birokratsko breme, povezano s temi postopki;

73. pozdravlja obstoječe pobude Evropske komisije, zlasti v okviru obrambnoinovacijske sheme EU (EUDIS) Evropskega denarnega sklada za podporo malim in srednjim podjetjem ter zagonskim podjetjem;

74. poziva Evropsko obrambno agencijo in Komisijo, naj na podlagi teh prizadevanj preučita dodatne ukrepe, na podlagi katerih bi evropska mala in srednja podjetja, ki proizvajajo brezpilotne letalnike, hitreje uvajala obrambne sisteme z velikim učinkom na način, ki tem podjetjem omogoča izkoriščanje izvoznih priložnosti izven Evrope, s čimer bi zagotovili njihovo komercialno uspešnost, hkrati pa bi razvijali evropske obrambne zmogljivosti in pospešili povezovanje z ukrajinskimi oboroženimi silami ter spodbudili pogostejša skupna inovacijska prizadevanja;

O rasti malih in srednjih podjetij, širitvi in industrijskem povezovanju

75. priznava, da je večina podjetij v industriji brezpilotnih letalnikov malih in srednjih podjetij ter zagonskih podjetij, zato je bistveno poenostaviti postopke in podporne ukrepe za mala in srednja podjetja, kot so subvencije, regulativna podpora, povezovanje in širitev;

76. poziva, naj se ustanovijo regionalni inovacijski grozdi za brezpilotne letalnike, ki bi povezovali mala in srednja podjetja, raziskovalne centre in večje obrambne integratorje, da bi spodbudili prenos tehnologije in industrijsko sinergijo;

77. se zaveda, da Evropski obrambni sklad lahko pomaga malim in srednjim podjetjem, da se razvijejo v pomembne dobavitelje, in spodbuja programe, ki tem podjetjem pomagajo pri pridobivanju komponent, razvoju proizvodnega inženiringa in podpiranju visoke stopnje avtomatizacije za povečanje proizvodnje;

78. spodbuja, naj se v okviru programov Evropskega obrambnega sklada omogoči hitrejša širitev malih in srednjih podjetij z več krogi financiranja, ki bi podpirali zgodnjo rast in dostop do kapitala ter razvoj, preskušanje in ocenjevanje proizvodov na podlagi pobude BraveTech EU;

79. poziva Komisijo, naj spodbuja skupna podjetja med velikimi evropskimi obrambnimi podjetji in inovativnimi malimi in srednjimi podjetji na področju brezpilotnih letalnikov, da se poveča proizvodnja; priporoča, da se v ta proces vključi ukrajinska industrija;

O preskušanju, certificiranju in poenostavitvi predpisov

80. se zaveda, da je obdobje med preskušanjem in potrjevanjem brezpilotnih letalnikov dolgo, ter spodbuja države članice, naj odpravijo omejitve pri javnih naročilih, ki mala in srednja podjetja ovirajo pri preskušanju ključnih zmogljivosti;

Evropska obrambna tehnološko-industrijska baza (EDTIB)

81. spodbuja države članice in Svet, naj v evropsko obrambno tehnološko-industrijsko bazo (EDTIB) vključijo tehnologije naslednje generacije brezpilotnih letalnikov, kot so umetna inteligenca na robu, avtonomija rojev in utrjene zveze za poveljevanje in kontrolo, ter si hkrati prizadevajo za postopno in vzajemno koristno vključevanje ukrajinske obrambne tehnološko-industrijske baze ter za uporabo dolgoročnih industrijskih načrtov, vodilnih grozdov Evropskega obrambnega sklada in hitrih instrumentov programa za evropsko obrambno industrijo, da se poskrbi za pravočasno prilagoditev in ohrani tehnološka prednost Unije;

82. poziva, naj EU brezpilotne letalnike obravnava kot kritične zmogljivosti; poudarja, da so nujne naložbe v evropsko obrambno tehnološko-industrijsko bazo, da se omogoči množična proizvodnja cenovno dostopnih brezpilotnih letalnikov, pri čemer poudarja, da so potrebni stroškovno učinkoviti sistemi, ki jih bo mogoče uporabljati v velikem obsegu, in avtonomija EU, kar zadeva zmogljivosti na področju brezpilotnih letalnikov; meni, da je treba te zmogljivosti razvijati v tesnem sodelovanju z Ukrajino, in poudarja, da je treba več naložb EU v obrambo usmeriti v skupna javna naročila ob podpori Evropske obrambne agencije;

83. poziva Unijo in njene države članice, naj nujno pripravijo konkretne projekte, s katerimi bi odpravili vrzeli v zmogljivostih na področju integrirane zračne in protiraketne obrambe, zlasti v zvezi z vojskovanjem z brezpilotnimi letalniki in obrambo pred njimi, da bi ustvarili večplastno, globoko cono tehnološko naprednih sistemov z interoperabilnimi zmogljivostmi za obrambo proti brezpilotnim letalnikom za odkrivanje, sledenje in nevtralizacijo; opozarja na enako pomembno premoč v zračnem prostoru, kot je projekt letalskega bojnega sistema prihodnosti (FCAS); poziva države članice, naj razmislijo o tem, da bi te projekte pripravili v okviru evropskih obrambnih projektov skupnega interesa; priznava, da je potrebno medsektorsko sodelovanje med obrambnimi, kibernetskovarnostnimi in raziskovalnimi skupnostmi za razvoj celovitih strategij, ki bi vključevale najnovejše digitalne tehnologije in tehnologije kibernetske obrambe;

84. poudarja, da je treba te zmogljivosti razširiti, da bi pokrivale vse države članice, zlasti območja okrog kritične infrastrukture in naseljena območja;

85. vendar poudarja, da morajo biti ti skupni programi tudi strukturirani tako, da zagotavljajo hitre razvojne cikle ter dejavno omogočajo sodelovanje inovativnih malih in srednjih podjetij; poudarja, da so taka podjetja pogosto precej bolj prilagodljiva in iznajdljiva kot tradicionalni glavni izvajalci ter da je izkoriščanje njihove ustvarjalnosti in hitrosti bistveno, da se ohrani korak z razvijajočimi se grožnjami in se hitro uvedejo stroškovno učinkovite rešitve;

86. priznava, da je hitrost tehnološkega razvoja na področju sistemov brezpilotnih letalnikov in obrambe pred njimi brez primere, ter poziva Komisijo, Evropsko obrambno agencijo in države članice, naj uvedejo hitrejše inovacijske in nabavne cikle, ki bodo omogočili hitro uvajanje novih tehnologij brezpilotnih letalnikov in obrambe pred temi sistemi; poudarja, da lahko dolgotrajni postopki certificiranja, javnih naročil in preskušanja povzročijo, da bodo zmogljivosti EU ob uvedbi že zastarele;

Dronski zid

87. podpira sistem nadzora brezpilotnih letalnikov in obrambe pred njimi („dronski zid“), ki ga je predlagala predsednica Komisije, z zanesljivim sistemom med koncema, ki bo vključeval napredno odkrivanje, odporen sistem poveljevanja in kontrole ter stroškovno učinkovite zmogljivosti prestrezanja, in poziva k pripravi tehničnega načrta v tesnem sodelovanju z Ukrajino; vztraja, da morajo predlogi Komisije temeljiti predvsem na izkušnjah, pridobljenih na ukrajinski fronti, ki kažejo, da učinkovitost ni odvisna le od tehnologije platform, temveč tudi od integriranega sistema poveljevanja in kontrole, usposobljenega osebja in odpornega ekosistema vojskovanja, vključno z lokalnimi proizvajalci, piloti na daljavo, inovatorji in ponudniki podatkovne analize;

Racionalizacija cerificiranja

88. spodbuja države članice, Agencijo Evropske unije za varnost v letalstvu in Evropsko obrambno agencijo, naj racionalizirajo standarde certificiranja in plovnosti, da bi pospešili vključevanje in zmanjšali podvajanje pri preizkušanju in potrjevanju; ugotavlja, da je treba nujno sprejeti evropske zahteve za vojaško plovnost (EMAR) in vzpostaviti navzkrižno certificiranje;

89. poziva Evropsko agencijo za varnost v letalstvu, naj pospeši obravnavo vlog za „dovoljenja za letenje“ in v sodelovanju z Natom določi jasna merila za certificiranje sistemov razreda HALE/MALE; poudarja, da je nujno treba imenovati zadostno število revizorjev in racionalizirati postopke, da se preprečijo nepotrebne zamude pri inovacijah;

90. poziva k sprejetju evropskega okvira za hitro odobritev prehoda meje in tranzita opreme za sisteme brezpilotnih letalnikov in opreme zanje med državami članicami v okviru vojaške mobilnosti;

91. poziva Komisijo, naj uskladi regulativno ukrepanje glede obrambnih brezpilotnih letalnikov, da bi oblikovala zavezujoč regulativni okvir EU za vojaške operacije z brezpilotnimi letalniki (vzporedno s civilnimi pravili Evropske agencije za varnost v letalstvu); poudarja, da bi morala pojasniti pravila delovanja, certificiranje, uporabo zračnega prostora za vojaške namene ter etične zaščitne ukrepe za misije v okviru SVOP in načrtovanje nacionalne obrambe, da bi olajšala interoperabilnost in pospešila skupne operacije na misijah v okviru SVOP ali misijah Nata;

Prenosi znotraj EU

92. poziva Komisijo, naj poenostavi pravila za prenos tehnologije, povezane z brezpilotnimi letalniki in obrambo pred njimi, znotraj EU, ter ustvari sinergijo med Direktivo 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za

prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti[15] in povezano tehnologijo ter Uredbo (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo[16];

93. poziva k odpravi nepotrebnih birokratskih ovir in skrajšanju upravnih postopkov, ki zavirajo operativno pripravljenost;

94. poudarja, da je treba naložbe v ofenzivne sisteme brezpilotnih letalnikov dopolniti s sistemi za obrambo pred temi sistemi, ukrepi za elektronsko zaščito in odpornostjo GNSS, da se zmanjša ranljivost za motenje in motnje, ki ju povzroča sovražnik;

Izpolnjevanje meril glede izvora v EU

95. poziva k vrnitvi proizvodnje, da bi pri proizvodnji sistemov brezpilotnih letalnikov preprečili nesorazmerno odvisnost od tretjih držav, zlasti Kitajske;

96. poziva države članice, Komisijo in Evropsko obrambno agencijo, naj nujno ukrepajo v zvezi s kritično odvisnostjo EU od kitajskih kovin redkih zemelj, bistvenih za obrambno industrijo, med drugim za proizvodnjo brezpilotnih letalnikov in sistemov za obrambo pred njimi; poudarja, da je treba zagotoviti alternativne in trajnostne vire za pridobivanje in predelavo redkih zemelj, vlagati v raziskave in razvoj na področju tehnologije recikliranja in nadomestne tehnologije ter te prednostne naloge vključiti v prihodnje programe v okviru Evropskega obrambnega sklada in programa za evropsko obrambno industrijo, katerih namen je okrepiti strateško industrijsko odpornost Evrope;

97. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo vse platforme brezpilotnih letalnikov, ki se financirajo iz evropskih programov in/ali finančnih instrumentov, izpolnjevale ustrezna merila za upravičenost glede izvora v EU za glavne podkomponente, in naj sprejme ukrepe, s katerimi bo oskrba s temi podkomponentami zanesljiva in zajamčena;

98. poleg tega poziva, naj za podizvajalce veljajo enaka merila; poudarja, da je pomembno poskrbeti za popoln in neposreden evropski nadzor nad vmesniki človek-stroj ter drugo programsko opremo, povezano z brezpilotnimi letalniki;

99. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo vse platforme brezpilotnih letalnikov, ki se financirajo iz proračuna EU, izpolnjevale merilo o izvoru v EU in da zanje ne bodo veljale omejitve tretjih držav glede opredelitve, prilagajanja in razvoja zasnove proizvoda, vključno s

---

15 UL L 146, 10.6.2009, str. 1.
16 UL L 206, 11.6.2021, str. 1,
ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

pravno pristojnostjo za zamenjavo ali razgradnjo komponent, za katere veljajo omejitve;

100. poziva k spodbudam, da bodo platforme brezpilotnih letalnikov, ki se financirajo iz Evropskega obrambnega sklada, izpolnjevale merilo o izvoru iz EU ali da bodo izvirale iz partnerskih držav, kot so Ukrajina, Norveška in Združeno kraljestvo, zlasti v zvezi z glavnimi podkomponentami;

Struktura nepovratnih sredstev Evropskega obrambnega sklada in merila za dodelitev

101. priporoča, naj se spodbuja dodeljevanje nepovratnih sredstev Evropskega obrambnega sklada, da se zagotovi:

    (1) da se ponudnikom, ki komponente dobivajo iz EU, na razpisih dodelijo dodatne točke;

    (2) da so razpisi odprti za izbrane tretje države, kot je Ukrajina, in tretje države, ki so sklenile sporazume o strateškem partnerstvu z EU;

    (3) redne izmenjave osebja na področju pridobivanja komponent;

102. poziva Evropsko obrambno agencijo, naj ponudnike ocenjuje na podlagi operativnega učinka in stroškovne učinkovitosti pri izpolnjevanju ciljev misije, namesto da se osredotoča izključno na ceno na enoto;

103. spodbuja države članice, naj dovolijo pogojno uporabo in preskušanje sistemov, ki še niso v celoti certificirani, za nujno operativno uporabo z oceno v realnem času v nadzorovanih okoljih;

104. spodbuja program za evropsko obrambno industrijo in druge finančne instrumente, naj dajo prednost financiranju regionalnih vozlišč za proizvodnjo brezpilotnih letalnikov s skupno infrastrukturo in skrajšanimi regulativnimi postopki, zlasti med najbolj izpostavljenimi državami;

Regionalna proizvodna vozlišča

Obramba pred sistemi brezpilotnih letalnikov in regionalna proizvodna vozlišča

105. poziva države članice, naj nujno pospešijo širitev evropskih zmogljivosti za razvoj in proizvodnjo brezpilotnih letalnikov in sistemov za obrambo pred njimi, tudi prek instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo;

106. poziva Komisijo, naj predlaga sveženj EU za brezpilotne letalnike, ki se bo osredotočal na brezpilotne letalnike in sisteme za obrambo

pred njimi ter pomožne zmogljivosti in bo vključeval strategijo za uporabo obstoječih instrumentov za spodbujanje raziskav in razvoja ter lokalizacije kritičnih dobavnih verig, in uredbo o uporabi brezpilotnih letalnikov v civilnih in vojaških okvirih, ki bi bila primerna za sedanji scenarij ogroženosti; poziva k večjim naložbam, usmerjenim v vključevanje digitalnih tehnologij naslednje generacije v brezpilotne letalnike in sisteme za obrambo pred njimi, da se izboljšajo njihova odpornost, prilagodljivost in učinkovitost;

107. poziva k vzpostavitvi nacionalnih vozlišč za preskušanje, certificiranje in interoperabilnost po vsej EU;

108. poudarja, da bi taka vozlišča olajšala preskušanje in certificiranje sistemov brezpilotnih letalnikov in obrambe pred temi sistemi v skladu standardi EU in Nata;

109. poudarja, da je potrebno preskušanje brezpilotnih letalnikov in obrambe pred temi sistemi, proizvodnja teh letalnikov in usposabljanje, da bi okrepili zunanje meje in preprečili hibridne napade;

110. poudarja, da bi morala biti regionalna vozlišča za proizvodnjo brezpilotnih letalnikov v bližini logističnih vozlišč z dvojno rabo, povezanih z omrežjem TEN-T, saj bi to omogočilo nemoten pretok vojaških in civilnih brezpilotnih letalnikov, rezervnih delov in pilotov na daljavo prek meja na celovit način po vsej Evropski uniji in v skladu z morebitnim prihodnjim konceptom „dronskega zidu“;

111. podpira vzpostavitev vzdrževalnih centrov v bližini Natovih objektov, ki bi imeli ustrezno tehnično opremo, kar bi omogočilo hitro servisiranje sredstev za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov;

Kvalificirani proizvajalci, poštena konkurenca in regionalni ekosistemi

112. poudarja, da bi se moral evropski trg brezpilotnih letalnikov razvijati v skladu z načeli poštene konkurence, inovativnosti in odprtega dostopa za kvalificirane proizvajalce; ugotavlja, da so stabilnost povpraševanja in jasne dolgoročne perspektive bistvene za trajnostnost evropskih proizvajalcev brezpilotnih letalnikov;

113. poudarja, da je pomembno povečati lokalne industrijske zmogljivosti, da se zagotovijo konkurenčnost, odpornost in dolgoročna uspešnost evropskega sektorja brezpilotnih sistemov;

114. poudarja, da morajo biti koristi inovacij in proizvodnje, povezane z brezpilotnimi letalniki, geografsko uravnotežene;

115. poziva, naj se v vseh regijah Unije vzpostavijo inovacijski koridorji in mesta preskušanja, da se zagotovi dostop do financiranja in spodbudijo lokalni ekosistemi zagonskih podjetij, malih in srednjih

podjetij in raziskovalnih inštitutov, ki prispevajo k tehnološki suverenosti Evrope;

116. ugotavlja, da za ukrepe v zvezi z zmogljivostmi brezpilotnih letalnikov in sistemov za obrambo pred njimi ne obstajajo uveljavljene prakse, zato poziva Unijo in države članice, naj to izkoristijo in od samega začetka zagotovijo, da se bodo načrtovanje, raziskave, razvoj, nabava in upravljanje takih zmogljivosti vse bolj izvajali z evropske perspektive ter da bo v Uniji omogočen dostop do kritičnih tehnologij suverenosti, povezanih z vojskovanjem z brezpilotnimi letalniki in obrambo pred temi sistemi;

117. poziva, naj bodo merila upravičenosti do Evropskega obrambnega sklada prilagojena tako, da se zagotovi višje število točk za skupna javna naročila, pri katerih je geografsko enakopravno zastopanih več držav članic, s čimer bi poskrbeli, da bi bili konzorciji, ki se vzpostavljajo, zmožni povečati proizvodnjo v obrambni industriji;

Inovacije, raziskovalno-razvojni grozdi in proizvodnja kritičnih komponent

118. poziva Komisijo, naj prilagodi svoje instrumente obrambne in obrambnoindustrijske politike, da bo z njimi mogoče podpreti razvoj zmogljivosti pri sistemih brezpilotnih letalnikov in sistemov za obrambo pred njimi;

119. poziva, naj se s sredstvi EU podpre vzpostavitev naprednega vozlišča za proizvodnjo komponent za brezpilotne letalnike, zlasti v regijah z močnim inženirskim sektorjem in sektorjem informacijske tehnologije, s čimer bi prispevali k regionalnemu razvoju in strateški avtonomiji Unije;

120. poziva, naj se iz Evropskega obrambnega sklada financirajo večnacionalni raziskovalno-razvojni grozdi, osredotočeni na pogon brezpilotnih letalnikov, avtonomijo umetne inteligence in utrjene zveze za poveljevanje in kontrolo;

121. poudarja, da je strateške naložbe pomembno usmeriti v ustrezna industrijska in tehnološka vozlišča po vsej EU, ki podpirajo predelavo surovin, proizvodnjo polprevodnikov, proizvodnjo baterij, sestavljanje brezpilotnih letalnikov in integracijo poveljevanja in kontrole, pri čemer je treba zagotoviti, da bodo te naložbe okrepile širšo evropsko obrambnoindustrijsko bazo;

Uvajanje na terenu

Pospeševalnik za inovacije na področju brezpilotnih letalnikov in eksperimentiranje

122. pozdravlja prvo evropsko operativno eksperimentalno kampanjo za inovacije na področju obrambe (OPEX), ki jo je začela izvajati Evropska obrambna agencija, in to agencijo poziva, naj jo razširi v

stalni pospeševalnik za inovacije na področju brezpilotnih letalnikov in obrambe pred temi sistemi, da bi potrdili povratne informacije s terena, pospešili izdelavo prototipov ter uvajanje na terenu s kratkimi konkurenčnimi razpisi, kar bi omogočilo napredek in inovacije;

Prožnost pri javnem naročanju in hitrejša nabava

123. poziva Evropsko obrambno agencijo, naj omogoči pogodbe z nedoločeno dobavo/nedoločeno količino (indefinite delivery/indefinite quantity – IDIQ), da se zagotovi osnovna dobava;

124. poziva Evropsko obrambno agencijo in druge razpisne agencije, naj vzpostavijo posebne poti za nabavo sistemov brezpilotnih letalnikov, kar vključuje tudi javno naročanje naprednih sistemov brezpilotnih letalnikov iz proste ponudbe, da bi zaobšli običajne večletne postopke nabave in naročila storitev;

125. poziva, naj se projekti Evropskega obrambnega sklada in druge pobude EU za skupna javna naročila v obrambi razvrstijo prednostno, saj to pripomore k hitrejšim postopkom nabave in zmanjša zaplete pri javnih naročilih;

Vključitev malih in srednjih podjetij ter netradicionalnih ponudnikov

126. spodbuja razvoj nacionalne obrambne industrije in podpiranje lokalnih javno-zasebnih partnerstev brez poseganja v zahteve glede kakovosti, varnosti in zaščite, ki se uporabljajo za tehnologijo;

127. poziva, naj se z odpravo nekritičnih varnostnih zahtev pri zgodnjem preskušanju in uvajanju na teren odpravijo manjše vstopne ovire za netradicionalne ponudnike, da bi malim in srednjim podjetjem ter netradicionalnim ponudnikom omogočili sodelovanje pri inovacijah na področju obrambe;

Akcijski načrt za proizvodnjo kritičnih komponent brezpilotnih letalnikov

128. poziva Komisijo, naj skupaj z Natom pripravi akcijski načrt za proizvodnjo kritičnih komponent brezpilotnih letalnikov, ki bo zagotavljal ciljno usmerjene subvencije za kritične komponente, zlasti za brezkrtačne motorje na enosmerni tok, litijeve baterije, senzorje in aditivno proizvodnjo v EU; poziva k razvoju in proizvodnji bistvenih in nastajajočih tehnologij in materialov v EU, vključno z optiko, komunikacijskimi moduli in aditivno proizvodnjo; poudarja, da je treba zagotoviti odpornost in samozadostnost EU pri proizvodnji brezpilotnih letalnikov ob upoštevanju strogih meril za upravičenost, s čimer bi poskrbeli za odpornost dobavne verige, ter da je treba upoštevati dolgoročni cilj doseganja strateške avtonomije z razvojem domače evropske tehnologije brezpilotnih letalnikov na podlagi bistvenih komponent iz EU ob podpori odpornih dobavnih verig;

129. poudarja, da je treba s tem akcijskim načrtom zagotoviti sodelovanje z evropskimi malimi in srednjimi podjetji;

130. poudarja, da je treba vključiti mikročipe, napredno programsko opremo in kibernetsko odpornost;

Zakonodajno okolje/okolje, sociala, upravljanje

Poenostavitev in harmonizacija predpisov

131. poudarja, da je treba za industrijo brezpilotnih letalnikov in njene dobavitelje odpraviti nepotrebna regulativna in upravna bremena, zlasti za mala in srednja podjetja, ter vzpostaviti indeks evropske suverenosti na področju brezpilotnih letalnikov, ki se bo na ravni EU uporabljal kot revizijsko orodje za ocenjevanje deleža odvisnosti vsake platforme od tretjih držav in na podlagi katerega se bodo sredstva prednostno dodeljevala platformam in programom z najvišjim deležem komponent iz držav članic;

132. poziva k pospešenemu uveljavljanju odstopanj od zahtev za pridobitev dovoljenj znotraj EU, da bi se olajšala notranja trgovina in hkrati okrepil zunanji nadzor izvoza;

133. poziva, naj se izboljša harmonizacija predpisov in nadzora izvoza:

    a. s pripravo izvoznih dovoljenj na ravni EU in poti za komponente, skladne z Uredbo (EU) 2021/821, da bi se povečala konkurenčnost evropskih brezpilotnih letalnikov v tujini, ob čemer je treba spoštovati pravila EU in držav članic o izvozu, da bodo evropski brezpilotni letalniki na tujem konkurenčni;

    b. z uskladitvijo predpisov o civilnih brezpilotnih letalnikih (npr. standardov EASA) z vojaškimi potrebami na področju javnih naročil, da se pospešijo inovacije z dvojno rabo;

Industrijska ekonomija, pogojevanje z okoljem, socialo in upravljanjem ter operativna učinkovitost

134. poudarja, da mora dodeljevanje sredstev za razvoj in proizvodnjo brezpilotnih letalnikov ter obrambe pred temi sistemi temeljiti izključno na merilih učinkovitosti, varnosti, odpornosti in operativne uspešnosti;

135. poziva k prednostni obravnavi nadomestnih delov, modularne popravljivosti in zmogljivosti za hitro zamenjavo motorjev, da bi enote ostale operativne tudi v bojnih razmerah; podarja, da je potrebna usklajena politika na področju industrije in dobavnih verig, s katero bi evropsko industrijo spodbujali k proizvodnji nadgradljivih in zlahka popravljivih sistemov ter sočasnemu vzdrževanju ustreznih zalog kritičnih komponent; poziva Komisijo in države članice, naj odpravijo ozka grla na področju javnega naročanja, ki ovirajo

pravočasno proizvodnjo in uvajanje nujne obrambne opreme;

Zanesljivost proizvodnje in krovna uredba EU o brezpilotnih letalnikih

136. poziva Komisijo in države članice, naj dajo prednost krepitvi in zaščiti orožarskih podjetij iz EU in objektov evropske obrambne industrije, da bi se ublažile potencialne hibridne ali neposredne grožnje z brezpilotnimi letalniki, usmerjene v njihove proizvodne linije;

137. poziva Komisijo, naj predlaga sveženj EU o brezpilotnih letalnikih s poudarkom na sistemih brezpilotnih letalnikov in sistemih za obrambo pred njimi ter pomožnih zmogljivostih, v katerega naj vključi strategijo za uporabo obstoječih instrumentov za spodbujanje raziskav in razvoja ter lokalizacijo kritičnih dobavnih verig in uredbo o uporabi brezpilotnih letalnikov za civilne in vojaške namene, ki bo primerna za sedanji scenarij ogroženosti;

138. poziva k večjim naložbam, ki se bodo osredotočile na vključevanje digitalnih tehnologij naslednje generacije v sisteme brezpilotnih letalnikov in sisteme za obrambo pred njimi, da bi povečali njihovo odpornost, nadgradljivost in učinkovitost;

139. poziva k harmonizaciji pravil delovanja za napadalne sisteme brezpilotnih letalnikov v državah članicah, vključno z nadzorom izvoza in pravnimi okviri, pri čemer je treba zagotoviti popolno spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava;

Delovni načrt za ključne materiale

140. poziva Komisijo, naj pripravi delovni načrt za pripravo strateških rezerv in zalog kritičnih komponent, tudi eksploziv, pogonskega goriva, vžigalnih kapic, karbonskih okvirjev, elektronike, motorjev, mikročipov in drugih ključnih materialov za razvoj sistemov brezpilotnih letalnikov, površinskih vozil brez posadke in podvodnih plovil brez posadke, s čimer bi zmanjšali odvisnost od tretjih držav in povečali odpornost evropske obrambne tehnološko-industrijske baze;

141. poudarja, da bi bilo treba te rezerve upravljati v sodelovanju z Natom, da se zagotovi interoperabilnost in prepreči podvajanje zalog;

142. poudarja, kako pomembna je nova tehnologija za žično vodenje za brezpilotne letalnike, zasnovane za preprečevanje motenj in elektronsko vojskovanje;

143. poziva evropska podjetja, naj te kable iz optičnih vlaken proizvajajo v Evropski uniji ali državah članicah Nata, da bi se izognili nepreglednim tehnologijam in okrepili varnost tehnoloških komponent brezpilotnih letalnikov;

Finančna sredstva EU – večletni finančni okvir, instrument za varnostne

ukrepe za Evropo (SAFE), načrt ReArm itd.

Strateško financiranje in finančna sredstva EU

144. poudarja, da je treba s sedanjimi instrumenti in naslednjim večletnim finančnim okvirom zagotoviti trajen razvoj inovacij, spretnosti, standardov certificiranja ter infrastrukture za preskušanje in usposabljanje na področju obrambe z brezpilotnimi letalniki po vsej Uniji;

145. poziva, naj se Ukrajini zagotovi dostop do instrumenta SAFE, ki naj se uporabi za naložbe v ukrajinske zmogljivosti na področju brezpilotnih letalnikov;

146. poziva k hitremu sprejetju zbirnega svežnja za obrambo, ki ga je Komisija predstavila junija 2025 in katerega cilj je zmanjšati upravno in birokratsko breme (npr. izdajanje dovoljenj) ter ozka grla (npr. dostop do financiranja) za obrambna podjetja, organizacije in države članice ter tako olajšati razvoj inovativnih rešitev in proizvodnjo brezpilotnih letalnikov;

147. poziva Komisijo, naj izkoristi programe financiranja, kot je instrument SAFE, da bi poudarila, da morajo države Evropske unije razviti industrijo brezpilotnih letalnikov, in priporoča državam članicam, naj tej potrebi namenijo ustrezno pozornost in prednost;

Uskladite obrambnih instrumentov in naložbenih okvirov

148. poudarja vitalnost tehnoloških zmogljivosti za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov; poziva države članice, naj ustrezno vlagajo v zmogljivosti brezpilotnih letalnikov in obrambo pred temi sistemi;

149. opozarja, da bi bilo treba naložbe, povezane z brezpilotnimi letalniki, uskladiti z instrumenti Unije, ki podpirajo obrambno tehnološko-industrijsko bazo, po potrebi tudi z aktom o kritičnih surovinah, evropskim aktom o čipih[17], platformo za strateške tehnologije za Evropo in drugimi okviri, da bi inovacije z dvojno rabo pomembno prispevale k operativni pripravljenosti;

150. poziva Evropsko obrambno agencijo, naj posebne cilje glede zmogljivosti brezpilotnih letalnikov vključi v prihodnji načrt EU za razvoj zmogljivosti, ki se spremlja v usklajenem letnem pregledu na področju obrambe, podpirali pa ga bodo projekti v okviru stalnega strukturnega sodelovanja;

---

17 Uredba (EU) 2023/1781 Evropskega parlamenta in sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi okvira ukrepov za okrepitev evropskega polprevodniškega ekosistema in spremembi Uredbe (EU) 2021/694 (akt o čipih) (UL L 229, 18.9.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj).

151. pozdravlja uporabo instrumenta SAFE in kapitalskega instrumenta za obrambo za povečanje proizvodnje, zaščito dobavnih verig in podporo udeležbi malih in srednjih podjetij v sektorju brezpilotnih sistemov;

152. spodbuja Komisijo, naj okrepi spodbude Evropske obrambne agencije za točkovanje, ki dajejo prednost večnacionalnim konzorcijem, skupnim platformam in visokemu deležu izvora v EU; poudarja, da so ti ukrepi nujni, da bi utrdili povpraševanje, okrepili odpornost in povečali evropske zmogljivosti avtonomnih brezpilotnih letalnikov; podpira vzpostavitev indeksa suverenosti za merjenje in spodbujanje zmanjševanja odvisnosti od virov zunaj EU v celotni vrednostni verigi brezpilotnih letalnikov;

Upravljanje in subsidiarnost pri upravljanju sredstev

153. poziva Komisijo in države članice, naj lokalne in regionalne uprave v skladu z načelom subsidiarnosti vključijo v upravljanje obrambnih projektov EU;

Okrepitev dobavnih verig

Vračanje proizvodnje in industrijska lokalizacija

154. spodbuja države članice, naj dajo prednost vračanju proizvodnje kritičnih komponent, in sicer:

    a. s sofinanciranjem proizvodnih obratov v državah članicah za brezkrtačne motorje na enosmerni tok, litij-ionske baterije, polprevodnike in elektrooptične senzorje v okviru javno-zasebnih partnerstev;

    b. s ponujanjem subvencij in davčnih spodbud s podporo držav članic za podjetja, ki so pripravljena lokalizirati proizvodnjo v EU, pri čemer je to usklajeno na ravni EU, da se zagotovi čim večja učinkovitost in ublaži izkrivljanje konkurence na notranjem trgu;

    c. z uporabo evropskega akta o čipih, da bi se pri dodeljevanju strateških sredstev za polprevodnike dala prednost uporabi za obrambo;

155. poudarja, da si mora celotna Unija prizadevati za zanesljiv dostop do ključnih surovin, kot so litij, magneti iz redkih zemelj in polprevodniki, ter vlagati v zmogljive baterije, senzorje in varne podatkovne povezave;

156. poziva k razširitvi skupnih varnostnih sporazumov s strateškimi partnerji, da bi povečali odpornost dobavne verige in vzajemni dostop do strateških tehnologij;

Diverzifikacija in strateška redundanca

157. poziva, naj se vzpostavijo redundantne in diverzificirane dobavne verige, s katerimi:

    a. se bodo spodbujale strategije dvojnega vira za dobavo bistvenih komponent brezpilotnih letalnikov v več državah članicah EU in podobno mislečih državah;

    b. se bodo podpirala prizadevanja za notranje pridobivanje in prečiščevanje redkih zemelj na podlagi akta o kritičnih surovinah, hkrati pa vzpostavile zmogljivosti za recikliranje litija, kobalta in magnetov iz neodima;

    c. se bodo vzpostavile nujne zaloge kritičnih komponent brezpilotnih letalnikov za uporabo med motnjami v dobavni verigi zaradi geopolitičnih razlogov;

    d. se bo zagotavljalo, da je proizvodnja brezpilotnih letalnikov decentralizirana po vsej EU, da bi se zmanjšala tveganja za dobavno verigo in povečala zanesljivost oskrbe za brezpilotne letalnike;

Delovna sila, standardi in trajnostna partnerstva

158. opozarja, da je treba vlagati v delovno silo in proizvodno infrastrukturo, in sicer

    a. s standardizacijo odprtih arhitektur in vmesnikov za interoperabilnost;

    b. s predpisovanjem odprtih modularnih standardov za vse sisteme brezpilotnih letalnikov, ki jih financira EU, da se omogočijo zamenjave komponent „vstavi in poženi“ (npr. senzorjev, radijske opreme), ki jih dobavljajo različni dobavitelji, ter z usklajevanjem z Natom, da se uskladijo standardi in potrebe po interoperabilnosti;

159. opozarja na nagovor grenlandskega predsednika vlade Jens-Frederika Nielsena v Evropskem parlamentu 8. oktobra 2025 in poudarja strateški obseg razvoja tesnejšega sodelovanja med Evropsko unijo in Grenlandijo, da bi evropska podjetja dobila dostop do surovin v partnerstvu z grenlandsko vlado na podlagi trajnostnih praks;

Zmogljivosti za preskušanje ter usposabljanje znotraj EU

Infrastruktura za preskušanje ter poenostavitev predpisov

160. poziva Komisijo in države članice, naj priznajo pomen preskušanja brezpilotnih letalnikov in novega tehnološkega razvoja v velikih

odprtih prostorih, da se zagotovijo varnost, učinkovitost in uspešnost takih inovacij; poziva Komisijo in države članice, naj zmanjšajo nepotrebno birokracijo in upravna bremena, racionalizirajo postopke preskušanja ter olajšajo hitro uvajanje in ocenjevanje nastajajočih tehnologij brezpilotnih letalnikov;

161. spodbuja skupne pobude za zagotovitev hitrega dostopa do infrastrukture za preskušanje z reformo zastarelih regulativnih ovir ali oddajo preskušanja v zunanje izvajanje, da se omogočijo preskusi v podobnih pogojih, kot so operativna okolja,

162. meni, da so predpisi o zahtevah za preskušanje sistemov brezpilotnih letalnikov na področju elektronskega vojskovanja, letov na velike razdalje in nestandardnih frekvenc posebna ovira za kakovostno vojaško prednost oboroženih sil držav članic, ter podpira večjo dostopnost za uveljavljene inovatorje na področju zmogljivosti sistemov brezpilotnih letalnikov, da se zagotovi pogost in preprost dostop do območij preskušanja;

Enote za inovacije in učenje umetne inteligence

163. spodbuja države članice, naj podprejo stalne enote za inovacije ter usposabljanje v nacionalnih varnostnih službah, kjer se komercialne tehnologije preskušajo v resničnem operativnem okolju in pri končnih uporabnikih;

164. poziva Vojaški štab Evropske unije in Evropsko obrambno agencijo, naj zagotovita skupno učenje sistemov brezpilotnih letalnikov, podprtih z umetno inteligenco, ter naj podpreta javno naročanje takih sistemov, da bi njihovo učenje in preskušanje lahko potekala v operativno ustreznih pogojih, da bodo ti sistemi učinkovito delovali v realnih razmerah;

Skupni poligoni, integracija in interoperabilnost

165. spodbuja sodelovanje držav članic v skupnem vzpostavljanju Natovih poligonov za preskušanje inovacij, v katerih bodo oborožene sile in ponudniki lahko izvajali preskuse skozi vse leto;

166. predlaga vzpostavitev mehanizma EU za preskušanje integracije in interoperabilnosti med izbranimi sistemi brezpilotnih letalnikov in sistemi za obrambo pred njimi, vključno s scenariji kibernetskega in elektronskega vojskovanja ter pravili delovanja, pri čemer se namesto tehničnih predstavitev pripravijo preverjeni profili integracije;

167. poziva Komisijo, naj v svoje sporazume o spodbujanju trajnostnih naložb vključi potrebo po evropski industriji brezpilotnih letalnikov, države članice pa, naj zagotovijo zadostne rezerve ključnih materialov in komponent, ki so bistveni za razvoj sistemov brezpilotnih letalnikov;

Certificiranje

168. poziva Evropsko obrambno agencijo, naj pripravi načine za večjezično, standardizirano certificiranje pilotov na daljavo v vseh državah članicah;

169. spodbuja arhitekture modularnih sistemov, da bi bilo mogoče komponente (npr. koristni tovori, radijski sistemi, kamere) neodvisno nadgraditi brez popolnega ponovnega certificiranja platforme;

Standardizacija

Tehnološki standardi, modularnost in digitalna integracija

170. poziva Evropski obrambni sklad, naj v svojih raziskovalnih in razvojnih procesih institucionalizira hitro izdelavo prototipov, modularno zasnovo in digitalno naravnanost poveljevanja in kontrole kot standard za vse razvojne modele;

171. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo prihodnji predpisi omogočali varno, zanesljivo in nadgradljivo integracijo brezpilotnih letalnikov, ki bo osredotočena na kibernetsko varnost, zanesljive sisteme in standardizacijo dvojne rabe;

172. spodbuja, naj se pri brezpilotnih letalnikih sprejme pristop „najprej komercialno“, pri katerem bi se dajala prednost nabavi neposredno od komercialnih ponudnikov, da se preskusijo novi modeli nabave, ki jih bo pozneje mogoče razširiti na druga področja zmogljivosti;

173. poziva, naj bo namensko financiranje sistemov brezpilotnih letalnikov odvisno od širokih kategorij, prilagojenih misijam, da se omogoči hitro reševanje težav in podprejo komercialne inovacije;

174. poziva Evropsko obrambno agencijo, naj ustanovi enotno digitalno platformo za upravljanje sodelovanja med koncema s komercialnim sektorjem, ki bo omogočala komunikacijo v realnem času, sledenje predlogom in spremljanje napredka;

Interoperabilnost in operativni okviri

175. opozarja, da so zmogljivosti za hitro odkrivanje, pripisovanje in nevtralizacijo brezpilotnih sistemov izredno pomembne, ter poziva, naj se vzpostavi skupni okvir EU za čezmejno izmenjavo podatkov, interoperabilno situacijsko zavedanje in skupne protokole za združeno ciljenje, da bi preprečevali vdore in se nanje odzivali; poudarja, da bi moralo to sodelovanje vključevati skupne standarde za senzorje ter poveljevanje in kontrolo, po potrebi usklajeno javno naročanje ter mehanizme za varno izmenjavo telemetrije in poročil o incidentih v realnem času, da se omogoči usklajeno ukrepanje med državami članicami in z evropskimi članicami Nata; poudarja, da je treba vzpostaviti standard interoperabilnosti na ravni EU z uvedbo

odprtih modularnih standardov za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov v okviru programov, ki se financirajo iz Evropskega obrambnega sklada, da se zagotovi združljivost sistemov „vstavi in poženi“ in zmanjša vezanost na ponudnika; ugotavlja, da je pomembno standardizirati operativne zahteve za brezpilotne letalnike razredov I–III v EU, da se omogočijo skupni nakupi in interoperabilnost na podlagi kategorizacije s poudarkom na zmogljivosti, pri čemer se upoštevajo operativni standardi za brezpilotne letalnike za različne vrste operativne uporabe, ki uporabljajo integracijo elektronskega vojskovanja in zaznavanje groženj s pomočjo umetne inteligence;

Posodobitev predpisov in varnost v letalstvu

176. poziva k posodobitvi regulativnega okvira za letalstvo, da se zagotovi varnost v letalstvu glede na vse pogostejšo uporabo brezpilotnih letalnikov in infrastrukture za obrambo pred temi sistemi;

Umetna inteligenca

Tehnološki napredek in strateški pomen

177. poziva Komisijo, naj prizna strateški pomen nastajajočih tehnologij za evropsko industrijo brezpilotnih letalnikov, zlasti na področju umetne inteligence, ter te tehnologije še naprej spodbuja; opozarja na operacijo Pajkova mreža in tehnologijo, uporabljeno v ukrajinskih brezpilotnih letalnikih, s katero so lahko ti brezpilotni sistemi samostojno identificirali in napadli vojaške tarče; spodbuja Evropski obrambni sklad, naj še naprej podpira in razvija programe, kot je AIR-D-EPE, da bi dosegli napredek na področju raziskav, preskušanja in uvajanja rešitev na podlagi umetne inteligence za avtonomno delovanje in navigacijo brezpilotnih letalnikov;

178. priporoča oblikovanje nadgradljivih nadzornih algoritmov, ki preskušajo strategije rojev in sintetizirajo okolja;

Operativni razvoj in nastajajoča tveganja

179. priznava, da se brezpilotni letalniki razvijajo zelo hitro, kar zadeva vključevanje algoritmov umetne inteligence za sprejemanje odločitev v realnem času, izogibanje oviram in optimizacijo misij, kar omogoča večjo avtonomijo, natančnost in vsestranskost; ravno tako priznava, da bodo popolnoma avtonomni brezpilotni letalniki po napotitvi na bojišča znatno otežili delo vojaškim in civilnim načrtovalcem ukrepov za izredne razmere na vseh ravneh, zaradi česar se lahko še zaostrijo grožnje s sistemi brezpilotnih letalnikov, kot so roji popolnoma avtonomnih brezpilotnih letalnikov, globoki napadi in načrtnimi umori;

Upravljanje, etika in mednarodno pravo

180. poziva države članice, naj zagotovijo, da se pri razvoju in uporabi novih sistemov za vojskovanje, tudi brezpilotnih letalnikov z avtonomnimi zmogljivostmi, strogo upoštevata mednarodno pravo, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom, in načelo človeškega nadzora, da se zagotovi smiseln človeški nadzor nad smrtonosno silo;

Orožje z usmerjeno energijo

181. spodbuja, naj se razvoj in proizvodnja baterij s trdnim elektrolitom obravnavata prednostno, saj gre za ključni dejavnik za tehnologije naslednje generacije brezpilotnih letalnikov in obrambne tehnologije;

182. ugotavlja, da te baterije omogočajo višjo energijsko gostoto, daljšo življenjsko dobo in hitrejše polnjenje; poudarja, da negorljivi trdni elektroliti v njih znatno povečajo varnost in zmanjšajo tveganje za požar ali eksplozijo, zaradi česar so baterije s trdnim elektrolitom ključne za okrepitev tehnološke avtonomije in operativne odpornosti EU;

183. spodbuja Komisijo, Evropsko obrambno agencijo in Evropski obrambni sklad, naj dajo prednost raziskavam in razvoju na področju naprednih sistemov elektronskega vojskovanja in tehnologij orožja z usmerjeno energijo, namenjenih preprečevanju potencialnih hibridnih groženj in napadov z brezpilotnimi letalniki, usmerjenih v države članice;

184. nadalje poziva k spodbujanju razvoja tehnologij za protiukrepanje in zaščitnih ukrepov, ki lahko ublažijo učinke takega orožja z usmerjeno energijo;

Aditivna proizvodnja

185. spodbuja države članice, naj bolj preučijo nizkocenovne možnosti, vključno z aditivno proizvodnjo, in poziva k financiranju raziskav in razvoja iz Evropskega obrambnega sklada za zmogljivosti bojnih glav za sisteme brezpilotnih letalnikov, da bi razvili nove bojne glave in nove kemične pristope za bojne glave s poudarkom na ujemanju med orožjem in ciljem;

Razvoj spretnosti

186. priznava vlogo, ki jo ima poslovni pospeševalnik EUDIS pri racionalizaciji razvoja in uvajanja zmogljivosti brezpilotnih letalnikov in obrambe pred temi sistemi v državah članicah s hitro izdelavo prototipov, skupnim preskušanjem in hitrim certificiranjem novih tehnologij, da bi uspešno sledili razvijajočim se zahtevam na bojiščih;

187. poziva EUDIS, naj razširi delovanje živih laboratorijev v vsaj treh državah članicah, pri čemer naj bo Ukrajina pridružena partnerka;

188. poziva Komisijo, naj začne javno izobraževalno kampanjo o odgovorni

uporabi tehnologij v obrambi, zaščiti civilistov in mehanizmih pravne odgovornosti, da bi povečali legitimnost in pridobili politično podporo za širitev brezpilotnih letalnikov;

189. poziva, naj se vzpostavijo programi za usposabljanje študentov v državah članicah, ki bi bili usklajeni z Natom in Evropsko obrambno agencijo in s katerimi bi podprli izobraževanje o upravljanju brezpilotnih letalnikov ter pridobivanje tehničnih spretnosti in inženirskega znanja, da bi povečali zanimanje javnosti;

190. spodbuja države članice, Ukrajino in Komisijo, naj oblikujejo in izvajajo ukrepe za izboljšanje spretnosti na področju razvoja in upravljanja brezpilotnih letalnikov, vključno s komponentami programske in strojne opreme, ter za privabljanje talentov iz drugih globokotehnoloških sektorjev in podporo oblikovanju prilagodljivih ekip, ki so sposobne načrtovati, proizvajati in programirati ustrezno programsko opremo; poudarja, da bi to moralo vključevati pobude za izobraževanje na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, kot so delavnice za izdelavo brezpilotnih letalnikov, spletni seminarji in hekatoni, da bi se ljudje usposobili za izdelavo in upravljanje brezpilotnih letalnikov; v tem smislu pozdravlja pobude, ki jih Evropska komisija že izvaja, kot so hekatoni v sklopu obrambnoinovacijske sheme EU (EUDIS) in BraveTech EU, in katerih namen je spodbuditi razvoj inovativnih obrambnih rešitev ter sodelovanje med deležniki;

Primeri dobre prakse in doktrina

Drža odvračanja in obrambe ter člen 42(7)

191. poziva najbolj izpostavljene države članice, naj sprejmejo strateške razvojne načrte in naložbene okvire ter opredelijo strateške programe in projekte za razvoj in zagotavljanje celovitih zmogljivosti brezpilotnih letalnikov in obrambe pred temi sistemi na svojih ozemljih, ki bodo zajemali celoten cikel zmogljivosti, od raziskav in razvoja, preizkušanja in certificiranja do proizvodnje, uvajanja in usposabljanja; poudarja, da bi bilo treba ta prizadevanja po potrebi podpreti z instrumenti EU, kot so Evropski obrambni sklad, program za evropsko obrambno industrijo in zmogljivost EU za hitro napotitev;

192. poudarja, da so ti ukrepi bistveni za ustrezen, usklajen in pravočasen odziv na razvijajoče se hibridne in konvencionalne varnostne izzive, s katerimi se spoprijema Evropa, zlasti na svojem vzhodnem in južnem boku;

193. poziva k prilagojenemu pristopu k zmogljivostim za obrambo pred brezpilotnimi letalniki po vsej EU, ki bi temeljil na tveganju in pri katerem bi se upoštevale različne operativne potrebe: poudarja, da medtem ko je za vzhodni bok potrebna mešanica aktivnih možnosti za obrambo pred brezpilotnimi letalniki in natančne napade, da bi se

v primeru poskusa invazije preprečile in odvračale grožnje s kopnega, lahko druge države, vključno s sredozemskimi, zahtevajo drugačne prednostne naloge na področju zmogljivosti; poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo za porazdelitev bremena; poziva Komisijo, naj oceni svežnje zmogljivosti glede na profile regionalnih groženj, da bi povečali učinkovitost in hitrost dobave, ne da bi bila pri tem ogrožena splošna evropska interoperabilnost;

194. poziva države članice, naj bodo pripravljene na aktiviranje člena 42(7) PEU, kadar agresivna dejanja pomenijo oboroženi napad ali so del priprav na skorajšnji napad;

195. poziva EU in njene države članice, naj opredelijo operativne postopke in mehanizme za primer, ko država članica aktivira člen 42(7) PEU;

196. poudarja, da bi se moral ob tej aktivaciji začeti izvajati skupni mehanizem EU za odzivanje, vključno z usklajenimi obrambnimi ukrepi, hitro izmenjavo obveščevalnih podatkov, vzajemno pomočjo in enotnim strateškim komuniciranjem, da bi zagotovili odvračanje, solidarnost in javno odpornost po vsej EU;

197. poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj predstavi konkretne načrte za izvajanje člena 42(7) PEU o vzajemni pomoči, tudi v primeru odzivanja na grožnje z brezpilotnimi letalniki, da bi zagotovili solidarnost med državami članicami, zlasti tistimi, ki so zaradi svoje geografske lege neposredno izpostavljene neposrednim grožnjam in izzivom;

198. podpira prizadevanja Nata, da bi izboljšali držo Evrope na področju odvračanja in obrambe ob vzhodnem krilu, med drugim z začetkom operacije Vzhodna straža (*Eastern Sentry*) in razvojem celotnega spektra ukrepov v okviru te operacije; spodbuja, naj se prizadevanja za odvračanje izvajajo v tesnem sodelovanju z Natom in partnerskimi državami, in poziva EU, naj poskrbi, da nobena država članica EU ne bo izključena iz *ad hoc* sodelovanja med EU in Natom pri obrambi in varnosti;

Akademija za brezpilotne letalnike

199. poziva Komisijo, Evropsko obrambno agencijo in države članice, naj ustanovijo evropsko akademijo za obrambne brezpilotne letalnike, kjer bi usposabljali inženirje, pilote na daljavo in tehnike ter odločevalce v strukturah poveljevanja; poziva, naj akademija omogoča skupne diplome, poklicno usposabljanje in certificiranje pilotov na daljavo v sodelovanju z industrijo in vodilnimi tehničnimi univerzami; poudarja, da je treba vključiti obvezne module o umetni inteligenci, robotiki, elektronskem vojskovanju, zaščiti sil in kibernetski odpornosti, da bi izpolnili operativne standarde;

200. poziva, naj se v okviru raziskovalnih inštitutov, tehničnih univerz in

vojaških akademij oblikujejo posebne enote za usposabljanje, ki bi med seboj, z univerzami ter v državah članicah EU in Nata usklajevale programe za usposabljanje o brezpilotnih letalnikih, s čimer bi se zagotovila izmenjava dobre prakse in interoperabilnost učnih načrtov, pri tem pa bi bili v središču moduli o civilni zaščiti in aplikacije z dvojno rabo;

Decentralizacija

201. spodbuja, naj se v okviru Evropske obrambne agencije vzpostavi mehanizem EU za inovacije na področju brezpilotnih letalnikov in obrambe pred njimi, da bi zagotovili stalen sorazvoj napadalnih in obrambnih zmogljivosti; poudarja, da bi s tem sklenili krog za povečanje odpornosti Evrope proti asimetričnim grožnjam in hkrati zagotovili, da bi se etični, pravni in operativni standardi razvijali vzporedno s tehnološkimi inovacijami;

202. poudarja, da se z zanašanjem izključno na velike, centralizirane proizvodne obrate povečuje ranljivost za strateške napade in motnje v oskrbi; ugotavlja, da se je izkazalo, da decentralizirani proizvodni modeli, kakršni so bili razviti v Ukrajini, povečujejo operativno odpornost v času vojne, saj zmanjšujejo število enotnih točk odpovedi;

203. spodbuja, naj se razvijejo nacionalne politike in politike EU, s katerimi bi podpirali mešani industrijski pristop, ki bi strateško zmogljivost uveljavljenih proizvajalcev v obrambni industriji združeval s prožnimi in manjšimi proizvodnimi skupinami, mrežami malih in srednjih podjetij ter civilno-vojaškim sodelovanjem, da bi omogočili hitro lokalno proizvodnjo, modularne dobavne verige, geografsko porazdeljeno vzdrževanje ter hitra popravila na terenu, kar bi dopolnjevalo obsežne industrijske programe;

204. poudarja, da bi morali finančni instrumenti EU in mehanizmi financiranja, povezani z obrambo, vključno z Evropskim obrambnim skladom in programom za evropsko obrambno industrijo, take decentralizirane in hibridne modele upoštevati pri določanju meril za upravičenost in podpore za projekte in da bi se s tem poleg industrijske zmogljivosti nagradile tudi prožnost, odpornost in nadgradljivost;

205. želi spomniti na ugotovitev Evropskega računskega sodišča, da Komisija pred objavo razpisov za financiranje ni opravila zanesljive ocene potreb ali količinsko opredelila infrastrukturnih vrzeli; zato poziva, naj se v prihodnje analize vrzeli v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope jasno vključijo prometna vozlišča za brezpilotne letalnike ter objekti za proizvodnjo energije in komunikacijo, da bi se infrastruktura za dvojno rabo načrtovala na podlagi dokazov, ne pa *ad hoc* meril;

Uskladitev doktrine in združevanje povpraševanja

206. spodbuja, naj se z Ukrajino hitro uskladi doktrina in združi povpraševanje po brezpilotnih letalnikih, da bi racionalizirali razvoj in integracijo brezpilotnih letalnikov;

207. poziva, naj se občutno poveča obrambno sodelovanje z Ukrajino, zlasti glede tehnologije v zvezi z brezpilotnimi letalniki in protiukrepi, med drugim z večjim industrijskim sodelovanjem med državami članicami in Ukrajino;

208. poudarja, da je treba postopke javnega naročanja pospešiti in poenostaviti, da bi se kljub izredno kratkim tehnološkim ciklom na področju brezpilotnih sistemov, zaradi katerih so potrebni stalne inovacije in prilagajanje, pravočasno zagotovile zmogljivosti;

209. poudarja, da sta sodelovanje in izmenjava izkušenj z Ukrajino bistvenega pomena, pa tudi, da bi bilo treba pri usklajevanju doktrin upoštevati različne operativne razmere in obrambne strukture posameznih držav članic;

Stalno strukturirano sodelovanje (PESCO)

210. poziva, naj se v okviru stalnega strukturnega sodelovanja pripravi načrt za zmogljivosti brezpilotnih letalnikov na ravni EU, da bi uskladili nacionalne proračune in zmanjšali podvajanje;

211. pozdravlja vodilne projekte EU, kot so Eurodrone, INTERACT, šesti val prizadevanj v okviru stalnega strukturnega sodelovanja, predstavitveni projekti Evropske obrambne agencije za robotiko roja in okviri sistema U-space/raziskav evropskega sistema upravljanja zračnega prometa, ki so osnovni gradniki evropskega ekosistema brezpilotnih letalnikov; poudarja njihovo vlogo pri utiranju poti prihodnjim zmogljivostim in poziva države članice, naj povečajo skupni razvoj in prizadevanja ter se prilagodijo hitrosti nastajanja novih groženj;

212. je seznanjen, da so se že začeli izvajati programi za razvoj skupnih zmogljivosti, da bi poiskali učinkovite, tudi stroškovno, rešitve za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, in sicer v okviru Evropskega obrambnega sklada (skupni evropski sistem za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov in evropska obramba pred sistemi brezpilotnih letalnikov) in stalnega strukturnega sodelovanja (obramba pred sistemi brezpilotnih letalnikov);

213. poziva, naj se ti programi pregledajo, da bodo njihovi cilji in pričakovani rezultati prilagojeni novim razmeram na področju vojskovanja z brezpilotnimi letalniki, zlasti tisti, ki izhajajo iz izkušenj, pridobljenih v vojni v Ukrajini;

214. poudarja, da bi morali projekti za razvoj najsodobnejših tehnologij v zvezi z obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov v vseh fazah, od raziskav in razvoja do industrializacije in javnega naročanja, prejeti

ustrezna sredstva, da bi dosegli želene rezultate;

215. pozdravlja, da se razvijajo skupne evropske platforme za sisteme brezpilotnih letalnikov, kot je daljinsko vodeni zrakoplovni sistem za srednje višine in z dolgo avtonomijo Eurodrone, ali potencialna oprema za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, kot je naprava za zračni elektronski napad, ki so najsodobnejši projekti evropskega obrambnega sodelovanja v okviru stalnega strukturnega sodelovanja; spodbuja, naj se proučijo možni podobni obrambni projekti, kot so brezpilotna plovila, prenosne naprave za obrambo pred brezpilotnimi letalniki ali integrirani moduli za elektronsko vojskovanje;

216. obžaluje zamudo pri projektu Eurodrone;

217. poziva, naj bosta Evropska obrambna agencija in program Obzorje Evropa tesneje povezana, da bi spodbujali razvoj inovacij in programov z dvojno rabo;

Vzdrževanje zalog

218. poziva, naj države članice vzdržujejo zaloge komponent brezpilotnih letalnikov in kritičnih surovin namesto zalog celotnih sistemov in naj se ob skladiščih Nata vzpostavijo vnaprej nameščena vozlišča za popravila in obnovo, da bi poskrbeli za stalno operativno pripravljenost in hitro rotacijo nadgrajenih komponent; poziva Komisijo, naj ta prizadevanja vključi v krovno strategijo za surovine, s katero se bo zmanjšala strateška odvisnost od Kitajske kot pomembne dobaviteljice surovin in mineralov in tako zavarovale dobavne verige;

219. poudarja, da imajo evropska mala in srednja podjetja zaradi motenj v dobavni verigi kritičnih komponent, kot so motorji, baterije in polprevodniki, omejene zmogljivosti, zaradi katerih ne morejo učinkovito prispevati k obrambni tehnološko-industrijski bazi EU; poziva, naj se vzpostavi mehanizem za dostop do zalog komponent, ki bi malim in srednjim podjetjem, ki so jih potrdile Evropska obrambna agencija in države članice, omogočil, da po dogovorjenih cenah kupijo te komponente iz strateških zalog EU in jih po povečanju proizvodnje poplačajo v naravi; vztraja, da bi dostop do teh zalog morala imeti tudi Ukrajina;

220. ugotavlja, da je ta pristop v celoti usklajen s cilji načrta ReArm Europe in evropskega akta o čipih, s čimer se povečujeta pripravljenost in odpornost industrije po vsej EU;

221. ugotavlja, da je vojna v Ukrajini pokazala, da so tehnološki cikli na področju brezpilotnih sistemov izjemno kratki, zato so potrebni nenehne inovacije in prilagajanje; poudarja, da sta sodelovanje in izmenjava izkušenj z Ukrajino bistvenega pomena, pa tudi, da bi bilo treba pri usklajevanju doktrin upoštevati različne operativne razmere

in obrambne strukture posameznih držav članic;

222. poziva, naj se razvijejo modularni sistemi z zamenljivimi komponentami, da bi lahko sledili hitrim inovacijskim ciklom pri množični proizvodnji brezpilotnih letalnikov in se prilagodili nenehnemu spreminjanju zahtev glede zračne obrambe ob nepredvidenih dogodkih visoke intenzivnosti;

223. vendar poudarja, da vzdrževanje te pripravljenosti in zmogljivosti vzdrževanja zalog za industrijo pomeni znatne stroške ter da podjetja brez jasnih javnih smernic in finančne podpore verjetno ne bodo vzdrževala zalog kritičnih komponent; predlaga, da bi nacionalne agencije za varnost oskrbe lahko delovale kot uvoznice in trgovke na debelo za ključne komponente, da bi zagotovili ustrezne ravni zalog, omogočili redno obračanje zalog in zmanjšali finančno breme za posamezna podjetja; poudarja, da bi bili za ta model potrebni usklajeno javno-zasebno partnerstvo in mehanizmi namenskega financiranja na nacionalni ravni in ravni EU, če naj se zagotovita odpornost in neprekinjenost oskrbe;

224. poziva, naj se vzpostavi „sklop orodij za bankabilnost“, da bi povečali učinkovitost finančnih sredstev za obrambo, tako da se objavijo standardne predloge za pakete posojil Evropske investicijske banke oziroma Evropskega obrambnega sklada, vključno s časovnim načrtom mejnikov, rezervacijami za jamstva in klavzulami o intelektualni lastnini, da bi se zmanjšala pravna nesoglasja z bankami držav članic, ki sodelujejo pri razdeljevanju kreditnih linij za obrambo;

225. poziva Komisijo, naj v svoje sporazume o spodbujanju trajnostnih naložb vključi ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da bodo evropska industrija brezpilotnih letalnikov in države članice poskrbele za zadostne rezerve tistih ključnih materialov in komponent, ki so bistveni za razvoj sistemov brezpilotnih letalnikov;

226. poziva Komisijo, naj ta prizadevanja vključi v krovno strategijo za surovine, s katero se bo zmanjšala strateška odvisnost od Kitajske in tako zavarovale dobavne verige, ter priporoča, naj države članice poskrbijo za zanesljivost oskrbe z brezpilotnimi letalniki, tako da opredelijo kritične komponente in kompetence, ki jih je treba pridobiti lokalno;

Namenski proračun Evropske obrambne agencije

227. poziva Evropski svet, naj Evropsko obrambno agencijo pooblasti, da vzpostavi namenski in prožen proračun za sisteme brezpilotnih letalnikov, ki bo zajemal celotni življenjski cikel zmogljivosti, vključno z raziskavami in razvojem, izdelavo prototipov, usposabljanjem, uvajanjem in vzdrževanjem, zahteve in odobritve pa naj bodo prožne, da bi pospešili nabavo in uvajanje;

228. meni, da bi bila lahko struktura za evropske oborožitvene programe (SEAP) koristno orodje za razvoj sistemov brezpilotnih letalnikov, saj zajema celotni življenjski cikel zmogljivosti, s čimer bi pospešila nabavo ali proizvodnjo ustreznih zmogljivosti in njihovo razpoložljivost;

229. poziva Komisijo, podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter države članice, naj v posvetovanju z Natom vzpostavijo namenske postavke financiranja EU za hitro javno naročanje, usposabljanje, vzdrževanje in zagotavljanje nadomestnih delov za bojne enote sistemov brezpilotnih letalnikov;

Sistemi držav na prvi črti za odkrivanje

230. meni, da številni vdori ruskih brezpilotnih letalnikov v zračni prostor več držav članic kažejo, da EU ni več le ogrožena, ampak je tudi žrtev provokacij;

231. meni, da prelet suverenega zračnega prostora z bojnimi letali ali vojaškimi brezpilotnimi letalniki ni hibridno dejanje, temveč namerna kršitev suverenosti;

232. poziva EU in države članice, naj razvijejo zmogljivosti za odvračanje in hitro odkrivanje takih napadov ter pripisovanje odgovornosti zanje, njihovo prestrezanje in pripravljenost za nevtralizacijo;

233. priporoča, naj države članice, zlasti tiste na prvi črti, znatno nadgradijo ali uvedejo nove sisteme za odkrivanje izstrelkov in izstrelitve brezpilotnih letalnikov, ki omogočajo prenos informacij po vsej EU, da bodo služili kot „ščit“ za evropske večplastne zmogljivosti zračne obrambe;

234. poziva, naj se zagotovi popolna integracija z zračnimi in vesoljskimi obrambnimi strukturami Nata, da bi čim bolj povečali interoperabilnost;

235. poziva, naj se v okviru pobude EU za zaščito neba zmogljivosti obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov vključijo v širšo arhitekturo evropskega okvira za sistem za integrirano zračno in raketno obrambo, in podpira mrežo za zgodnje opozarjanje in souporabo podatkov na ravni EU, ki bi telemetrijo za odkrivanje in znake o izstrelitvi povezovala s sistemi EU in držav članic za vodenje zračne obrambe;

236. želi spomniti, da EU lahko svoje meje učinkovito zaščiti zgolj s celostnim pristopom „360 stopinj“;

237. poziva, naj se obrambi pred brezpilotnimi letalniki nameni ciljno sofinanciranje EU, da bi zaščitili kritično energetsko in prometno infrastrukturo v državah članicah na prvi črti;

238. priporoča, naj države članice začnejo izvajati osnovno, večplastno obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov za zaščito kritične infrastrukture, kot so energetski sistemi, prometna vozlišča, telekomunikacija omrežja ter vesoljski in zemeljski segmenti, ki bo temeljila na interoperabilnih vmesnikih in skupnih tehničnih specifikacijah ter omogočala harmonizirano poročanje o incidentih in jasno civilno-vojaško usklajevanje na podlagi pravno dovoljenega in varnega usposabljanja in preskušanja na področju elektronskega vojskovanja, pri katerem se preprečijo podvajanja;

Sofinanciranje rednega usposabljanja

239. priporoča, naj se prek Evropske obrambne agencije v usklajevanju z Evropsko akademijo za varnost in obrambo, ki sponzorira tehnično gradnjo zmogljivosti s skupnim usposabljanjem na prednostnih področjih, kot so vmesniki med človekom in rojem, algoritmi inteligence rojev, računalništvo na robu, varne podatkovne zveze, najosnovnejši sprejemljivi programi/platforme, simulacija eksperimentalnih platform za taktični razvoj umetne inteligence in simulacije za optimizacijo določanja zaporedja groženj in učinkovitost orožja, nameni sofinanciranje za razvoj rednega usposabljanja in tehničnega strokovnega znanja v vojaških akademijah in šolah, pri čemer morajo biti te dejavnosti usklajene s standardi Nata za usposabljanje in prispevati k skupnim ciljem večanja evropskih zmogljivosti in interoperabilnosti, kar zajema tudi vključevanje umetne inteligence, robotike in vesoljskih tehnologij, da bi povečali konkurenčnost;

Skupna usposabljanja o načrtovanju civilne zaščite za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov

240. priporoča, naj se obramba pred sistemi brezpilotnih letalnikov vključi v skupno usposabljanje in načrtovanje civilne zaščite na ravni EU, poudarek pa naj bo na kritični infrastrukturi, ki policijskim in letališkim organom ter energetskim operaterjem omogoča dostop do usposabljanja in standardiziranih zmogljivosti obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov na ravni EU;

241. spodbuja, naj se povečajo eksperimentiranje in večkratni preskusi na terenu, pri katerih sodeluje industrija, da bi hitro potrdili nove sisteme za obrambo pred brezpilotnimi letalniki in operativne koncepte;

242. spodbuja države članice, naj dajo prednost integraciji sistemov za poveljevanje in kontrolo z doktrino prvih reševalcev, civilne obrambe in obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov, da bi poskrbeli za čim večjo optimizacijo civilne pripravljenosti, zatekanja v zatočišča, zgodnjega opozarjanja in tehnološkega povezovanja;

243. meni, da bi bilo treba pri izvajanju direktive o odpornosti kritičnih

subjektov[18] upoštevati grožnje zaradi nezakonite uporabe brezpilotnih letalnikov, in poziva Komisijo, naj vzpostavi regulativni okvir, s katerim bo državne varnostne organe, vključno s policijo, mejnimi policisti in drugimi notranjimi silami, pooblastila za nabavo in uporabo sistemov za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov; poudarja, da bi morale za ta pooblastila veljati stroge določbe o nadzoru in odgovornosti, primerljive s tistimi, ki se uporabljajo za smrtonosno orožje, s čimer bi zagotovili učinkovito zaščito civilne infrastrukture, obenem pa bi upoštevali standarde EU za varnost in zaščito;

Standardizacija sistemov brezpilotnih letalnikov na ravni EU

244. poziva, naj se na ravni EU standardizirajo sistemi brezpilotnih letalnikov, naj stalna sposobnost za zračno plovbo sčasoma postane obvezna ter naj se obvezno uporabljata kibernetska infrastruktura Open-Earth-Monitor in evropska zahteva za zračno plovnost (EMAR), pri tem pa naj se v celoti spoštuje suverenost držav članic in zagotovi, da te zahteve ne bodo ustvarile nepotrebnih upravnih ovir ali ovirale inovacij in rast malih in srednjih podjetij;

245. poziva Komisijo, naj s trgovinskimi instrumenti EU spremlja širjenje proizvajalcev brezpilotnih letalnikov, ki pri ravnanju s podatki uporabljajo nepregledne prakse; poziva, naj se oblikuje regulativni okvir, s katerim bi zagotovili polno sledljivost tehnologije v strojni in programski opremi, ki jo uporabljajo brezpilotni letalniki v EU;

Širitev preskusnih poligonov

246. poziva, naj se razširijo certificirani preskusni poligoni za usposabljanje o zmogljivostih brezpilotnih letalnikov in njihovo integracijo, kjer lahko industrija in oborožene sile hitro skupaj razvijajo, preskušajo in posnemajo rešitve za brezpilotne letalnike v operativnih razmerah;

247. poziva Komisijo, naj zagotovi ustrezna finančna sredstva za večanje zmogljivosti in izgradnjo infrastrukture teh poligonov, da bi imeli kar največji možni potencial za inovacije; spodbuja, naj se vključijo mala in srednja ter zagonska podjetja, da bi pospešili raziskave in razvoj ter tako povečali tehnološko prednost Evrope;

248. se zaveda, da je postopno vključevanje zmogljivosti brezpilotnih letalnikov v večnacionalne enote, kot je nedavna vključitev elementa za obrambo pred brezpilotnimi letalniki v brigado Nata za okrepljeno vnaprejšnjo prisotnost v Latviji, zgled za prihodnji razvoj sil; poziva, naj se obstoječi certificirani preskusni poligoni pogosteje uporabljajo

---

18 Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES (UL L 333, 27.12.2022, str. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

za usposabljanje in integracijo; poudarja, da piloti na daljavo potrebujejo dostop do varnih strelišč, simulacijskih okolij in strelskih vaj s pravim orožjem, da bi se usposobili za taktiko rojev, obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov in avtonomno ciljanje; ugotavlja, da bi s skupnimi evropskimi centri, ki bi temeljili na operativnih izkušnjah z brezpilotnimi letalniki bataljona za okrepljeno vnaprejšnjo prisotnost pod vodstvom Kanade na vzhodnem krilu, povečali možnosti za čezmejno usposabljanje, interoperabilnost, zbliževanje doktrin in učinkovitost po vsej EU;

249. spodbuja Komisijo, naj v posvetovanju z državami članicami poenostavi predpise za nenaseljena območja preskušanja, da bi preskušanje potekalo v skladu s skupnimi varnostnimi standardi; spodbuja, naj se vključijo simulacije, podprte z umetno inteligenco, in vaje v dejanskih razmerah, da bi poskrbeli za tehnološko pripravljenost in doktrinalno ustreznost;

250. spodbuja Komisijo, naj po potrebi zmanjša upravna bremena, da bi v skladu z določbami zbirnega svežnja za obrambo racionalizirala postopke;

251. se zaveda, da je treba brezpilotne letalnike, proizvedene v Evropi, preskusiti v dejanskih vojnih razmerah, kot so tiste v Ukrajini;

252. priporoča, naj se financira in oblikuje „obrambni metaverzum“ za simulacijo (pomorskega in zračnega) bojevanja z brezpilotnimi letalniki in plovili, ki bi ga upravljala Evropska obrambna agencija, pri čemer bi začeli s simulacijami delcev in nato napredovali na okolja visoke ločljivosti;

253. priporoča, naj se razvijejo in redno ocenjujejo strategije za inteligentno usklajevanje za roje brezpilotnih letalnikov, pri čemer naj se uporabijo simulacijska okolja, podprta z visokozmogljivostnim računalništvom;

254. se zaveda, da je za preskušanje in združevanje rojev brezpilotnih letalnikov potrebna visokozmogljivostna računalniška infrastruktura z gručami grafičnih procesnih enot in vzporedno obdelavo in da je za stopnjevalnost potrebno stopnjevalno računanje; zato priporoča, naj se finančna sredstva za Evropsko obrambno agencijo prednostno namenijo usposabljanju na tem področju;

255. poudarja, da je treba izboljšati usklajevanje v civilno-vojaškem zračnem prostoru, zlasti z vključitvijo brezpilotnih letalnikov v koridorje sistema U-space v okviru pobude enotnega evropskega neba; podpira, da se razširijo skupne simulacijske vaje in vaje prestrezanja, pri katerih sodelujejo civilni akterji, organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter vojaški akterji, da bi izboljšali pripravljenost na grožnje na več področjih; poudarja, da bi bilo treba te vaje obvezno izvajati vsako leto, da bi poskrbeli za trajno pripravljenost in interoperabilnost;

Platforma za spremljanje groženj

256. priporoča, naj se vzpostavi evropska platforma za spremljanje hibridnih groženj za brezpilotne sisteme, ki bi jo gostila hibridna fuzijska celica EU in bi bila v okviru enotne zmogljivosti EU za analizo obveščevalnih podatkov usklajena z Vojaškim štabom Evropske unije;

257. poudarja, da bi morala platforma posredovati strateška obvestila Političnemu in varnostnemu odboru Sveta, skupaj z vojaškimi informacijami Varnostnega odbora Evropske unije v okviru Sveta in vojaške zmogljivosti EU za načrtovanje in izvajanje operacij, ter da bi morala biti interoperabilna s strokovnim znanjem Nata, njegovim Centrom odličnosti za sodelovanje pri kibernetski obrambi in sistemi držav članic za zgodnje opozarjanje ter temeljiti na tem znanju; poudarja, da je treba deležnike v Parlamentu redno obveščati, da se zagotovi ustrezen nadzor in omogoči z dokazi podprto oblikovanje politik;

258. podarja, da bi morale države članice EU na prvi črti izkoristiti svoje regionalno strokovno znanje in strateški položaj, da bi povečali situacijsko zavedanje in operativno učinkovitost;

259. poziva, naj se na ravni EU začne izvajati ukrep za situacijsko zavedanje, tako da se finančna sredstva namenijo vzpostavitvi integrirane podatkovne zbirke za sledenje sistemom brezpilotnih letalnikov in njihove grožnje po vzoru sistemov Nata za integrirano zračno in raketno obrambo, ki so namenjeni čezmejnemu boljšemu odkrivanju, usklajevanju in civilni zaščiti;

260. poziva države članice, naj vzpostavijo nacionalni operativni center za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, ki bo na podlagi skupnih ali odprtih vmesnikov, usklajenih oblik poročanja ter trdnih pravnih okvirov in okvirov za varstvo zasebnosti zagotavljal neprekinjeno usklajevanje in interoperabilno izmenjavo podatkov med pristojnimi organi, vključno s službami civilnega letalstva in navigacijskimi službami zračnega prometa, organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, organi za obrambo, obveščevalnimi službami, mejno in obalno stražo, organi za civilno zaščito in upravljavci kritične infrastrukture, ter z drugimi državami članicami;

261. priznava, da je „danski model“ primer dobre prakse, ki bi jo morale države članice posnemati, da bi povečale nabavo najsodobnejših oborožitvenih sistemov po najnižji možni ceni, obenem pa podprle ukrajinsko gospodarstvo in spodbudile hitrejše raziskave in razvoj v podjetjih, ki so v najboljšem položaju za uvajanje inovacij glede na dejanske razmere na bojišču;

262. poudarja, da imajo države članice priložnost, da s skupnim javnim naročanjem in industrijskim sodelovanjem z ukrajinskimi podjetji

omogočijo proizvodnjo obrambnih zmogljivosti;

263. spodbuja skupno eksperimentiranje s sistemi brezpilotnih letalnikov Vojaškega štaba Evropske unije in ukrajinskih oboroženih sil, ki omogoča poenostavljeno pot za integracijo na evropski ravni, pri kateri se upoštevata nadgradljivost in interoperabilnost ter izkoriščajo prednosti Ukrajine na področju modularnih in nizkocenovnih rešitev, digitalnega poveljevanja in kontrole ter inovacij na podlagi zahtev na terenu;

Sorazvoj zmogljivosti za elektronsko vojskovanje in obrambo pred njim

264. se zaveda, da je intenzivnejše elektronsko vojskovanje v Ukrajini povzročilo tekmo na področju zmogljivosti širokopasovnega motenja, kar kaže, da morajo oborožene sile ta izziv premagati s skupnim razvojem zmogljivosti elektronskega vojskovanja, ki bodo kos strelnemu orožju za obrambo pred brezpilotnimi letalniki, frekvenčnemu skakanju, nespletnim načinom in drugim manevrom za izogibanje;

Sistemi poveljevanja in kontrole

265. spodbuja naložbe v oblikovanje uspešnih in učinkovitih matričnih komunikacijskih metod za brezžični prenos podatkov, odpornih proti elektronskemu vojskovanju, da bi omogočili uspešno poveljevanje in kontrolo na bojišču, ki naj bi bilo preplavljeno z brezpilotnimi letalniki in kopenskimi vozili brez posadke, ki za delovanje potrebujejo učinkovite brezžične podatke;

266. poziva Komisijo in Evropsko obrambno agencijo, naj dasta prednost integraciji programov vladne satelitske komunikacije GOVSATCOM in infrastrukture za odpornost, medsebojno povezljivost in varnost prek satelita IRIS^2, da bi poskrbeli za zanesljivo, varno in stroškovno učinkovito satelitsko komunikacijo, s katero bi podprli obrambne misije EU in zveze za poveljevanje in kontrolo brezpilotnih letalnikov;

267. poziva, naj Evropski obrambni sklad izvede namenske naložbe v širokopasovne satelitske terminale z nizko zakasnitvijo in odporne komunikacijske koristne vsebine, da bi poskrbeli za prenos podatkov v realnem času in zaščito pred motnjami, prestrezanjem in motenjem;

268. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo interoperabilne standarde za poveljevanje, kontrolo in komunikacije, ki bodo povezovali sisteme s posadko in brezpilotne sisteme v okviru EU in Nata;

269. spodbuja, naj se iz Evropskega obrambnega sklada in programa za evropsko obrambno industrijo zagotovi podpora za enotne in varne arhitekture, pri katerih se uporablja kombinacija umetne inteligence in podatkov v oblaku, da bi omogočili usklajene operacije v okviru

več platform v realnem času ter hkrati zagotovili človeški nadzor in kibernetsko varnost;

Sodelovanje med EU in Natom pri obrambi pred vojskovanjem z brezpilotnimi letalniki

Center odličnosti EU in Nata za brezpilotne letalnike

270. poziva, naj se v eni od držav na prvi črti vzpostavi skupni center odličnosti EU in Nata za brezpilotne letalnike z aktualno okrepljeno vnaprejšnjo prisotnostjo Nata, dejavnimi zmogljivostmi za preskušanje in dejavnim vozliščem za proizvodnjo brezpilotnih letalnikov, da bi racionalizirali skupne vaje in zamenljivost med državami članicami;

271. poziva, naj center odličnosti EU in Nata za brezpilotne letalnike sodeluje s projektom PESCO za vojaško mobilnost in evropskim poveljstvom za zračni prevoz, da bi oblikovali skupne standarde za prevoz brezpilotnih sistemov ter njihovo oskrbo z gorivom in napotitev prek koridorjev za vojaško mobilnost;

272. poudarja, da mora ta center uporabljati pristop „360 stopinj“, preprečiti podvajanje z obstoječimi strukturami Nata in se osredotočiti na hiter prenos izkušenj, pridobljenih v Ukrajini;

273. predlaga, naj se do leta 2027 oblikuje mreža centrov odličnosti EU za operacije brezpilotnih letalnikov, od katerih bi bil vsak specializiran za eno področje (npr. brezpilotni letalni sistem bomba, roji, matične ladje, taktični sistemi brezpilotnih letalnikov, plovila brez posadke in obramba pred sistemi brezpilotnih letalnikov), združeval nacionalno strokovno znanje in bil usklajen s centri odličnosti Nata ter harmonizirano shemo certificiranja Evropske obrambne agencije;

Programi za prenos znanja med Ukrajino, Natom in EU

274. poziva, naj se programi za prenos znanja med Ukrajino, Natom in EU institucionalizirajo z rotacijo izmenjave osebja z osebjem ukrajinskih oboroženih sil ter z razširitvijo skupnih programov usposabljanja v okviru Vojaškega štaba Evropske unije in njegove celice EU pri SHAPE; priporoča, naj se v eni od držav na prvi črti vzpostavi stalno, skupno financirano vozlišče EU, Nata in Ukrajine za usposabljanje in logistiko, da bi racionalizirali operativno načrtovanje, logistiko in vzdrževanje, poudarek pa naj bo na sposobnosti obstanka brezpilotnih letalnikov v dejanskih razmerah in izkušnjah na področju inovacij;

275. poziva, naj EU in Nato sodelujeta pri institucionalizaciji spoznanj, pridobljenih iz izkušenj Ukrajine na bojišču, tako da se doktrinalne in tehnološke inovacije vključijo v sodobne bojne razmere, pri čemer naj sodelujeta z Evropsko akademijo za varnost in obrambo in Vojaškim štabom Evropske unije;

276. poziva države članice, naj razmislijo o sodelovanju v misijah za usposabljanje v Ukrajini, da bi v celoti izkoristili strokovno znanje in inovativne tehnike ukrajinskih oboroženih sil;

277. priporoča, naj to sodelovanje vključuje tudi izmenjavo operativnih izkušenj z vključevanjem enot brezpilotnih letalnikov kot samostojnih enot oboroženih sil, kot je to nedavno storila Ukrajina z vzpostavitvijo sil brezpilotnih sistemov;

278. poziva, naj se vzpostavi sinergija med sodelovanjem EU z Ukrajino in načrtom za sodelovanje med Natom in Ukrajino na področju inovacij kot eno glavnih sredstev za vzpostavitev tesnejših vezi med raziskovalnimi ustanovami in obrambno industrijo, racionalizacijo inovacijskih poti ter hitro prototipiranje in uvajanje sistemov brezpilotnih letalnikov;

279. poziva, naj se vsako leto v okviru operacij SVOP in bojnih skupin EU izvedejo skupne vaje za integracijo skupne doktrine o brezpilotnih letalnikih, ki bi se usklajevale prek vojaške zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje operacij in bi se ocenjevale v partnerstvu s Poveljstvom skupnih sil Nata in centrom Nata za skupno analizo, usposabljanje in izobraževanje, da bi poskrbeli za združljivost doktrin in realistične operativne razmere;

280. priporoča, naj EU in Nato začneta izvajati skupne vaje za obrambo pred roji brezpilotnih letalnikov, odpornost proti elektronskemu vojskovanju, nizkocenovne kinetične efektorje in sisteme usmerjene energije na večnacionalnih preskusnih poligonih, pri čemer naj ima EU strukturiran status opazovalke in naj se zagotovi vzajemni dostop za pobude pod vodstvom EU;

281. spodbuja, naj se tehnologije v zvezi s sistemi brezpilotnih letalnikov in obrambo pred njimi vključijo v strukturo stalnih vojaških vaj Vojaškega štaba Evropske unije in držav članic;

Koordinacijska celica EU in Nata za brezpilotne letalnike

282. poziva, naj se ustanovi stalna koordinacijska celica EU in Nata za brezpilotne letalnike, da bi odpravili doktrinalne in operativne vrzeli med operacijami EU in Nata, pri čemer naj bo naloga stalne skupne koordinacijske celice znotraj Vojaškega štaba Evropske unije, da sinhronizira doktrino o brezpilotnih letalnikih, prednostno obravnava integracijo zmogljivosti in omogoča izmenjavo informacij v realnem času med misijami SVOP EU in operacijami Nata;

Določitev skupnih standardov interoperabilnosti

283. poziva, naj se določi enoten standard EU in Nata za interoperabilnost sistemov brezpilotnih letalnikov, ki bo zasnovan za skupne komunikacijske protokole, sisteme klasifikacije sistemov brezpilotnih letalnikov/sistemov za obrambo pred njimi in oblike souporabe

podatkov ter bo zavezujoč za vse misije SVOP in usklajen z doktrino Nata o obrambi pred sistemi brezpilotnih letalnikov, da bi usklajevanje pri skupnih operacijah potekalo nemoteno; poudarja, da morata Nato in EU tesno sodelovati, da bi pri večanju obrambe in odvračilnega učinka EU izkoristili prednosti tega, da se vlogi obeh organizacij dopolnjujeta; poziva zlasti Komisijo, naj predlaga pravno zavezujoče instrumente, s katerimi bi zagotovili upoštevanje standardov Nata;

284. vztraja, da morajo biti finančna sredstva iz Evropskega obrambnega sklada, programa za evropsko obrambno industrijo in načrta ReArm Europe pogojena s strogim upoštevanjem teh standardov, da bi se preprečila vezanost na ponudnika in povečala združljivost sistemov „vstavi in poženi“; spodbuja, naj se rezultati projekta Pripravljalni ukrep za obrambne raziskave 2019 INTERACT – Standardi interoperabilnosti za brezpilotne sisteme oboroženih sil upoštevajo kot primeri dobre prakse;

285. poziva, naj se institucionalizira vključevanje brezpilotnih letalnikov v misije SVOP, naj se z Natom določijo skupni standardi interoperabilnost in naj se pri obrambi pred grožnjami sistemov brezpilotnih letalnikov uveljavi pristop večplastne obrambe;

286. priporoča, da se institucionalizira skupno preskušanje obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov v objektih in na poligonih SVOP in Nata za inovacije;

287. poziva, naj pobuda EU za zaščito neba zmogljivosti obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov vključi v širšo arhitekturo evropskega sistema za integrirano zračno in raketno obrambo;

288. poziva, naj se uvede okvir SVOP za „odgovorno uporabo tehnologij pri obrambi“, pri čemer naj se upošteva prispevek Agencije Evropske unije za temeljne pravice, poudarek pa naj bo na zmanjševanju škode za civilno prebivalstvo, varstvu podatkov in mehanizmih prevzemanja odgovornosti;

289. poziva EU in Nato, naj sodelujeta pri izvajanju akcijskega načrta Nata za hitro sprejetje, s katerim naj bi se pospešili nacionalni postopki javnega naročanja; poziva države članice, naj izvedejo reformo ciklov nabave, pri tem pa tudi razvijejo morebitne modele za nabavo brezpilotnih letalnikov kot storitve, protokole preskušanja in okvire za certificiranje, da se bodo vojaške inovacije prilagajale grožnjam; v zvezi s tem pozdravlja prihodnji predlog o načrtu EU za preoblikovanje obrambne industrije;

290. spodbuja Komisijo in države članice, naj izvajanje akcijskega načrta Nata za hitro sprejetje povežejo s projekti infrastrukture EU za vojaško mobilnost ter tako omogočijo hiter prevoz novo razvitih sistemov brezpilotnih letalnikov in njihovo vključitev v skupne operacije;

Ad-hoc strateška partnerstva

Koalicija za brezpilotne letalnike

291. podpira sodelovanje EU z Mednarodno koalicijo za brezpilotne letalnike, da bi javna naročila za bojišča uskladili s cilji Evropskega obrambnega sklada; poziva Komisijo, naj preuči možnost sofinanciranja z glavnimi partnerji, da bi v sinergiji z industrijskimi in tehnološkimi pobudami EU povečali proizvodnjo na področju brezpilotnih letalnikov;

292. se zaveda, da koalicija za brezpilotne letalnike sodeluje pri standardizaciji sistemov brezpilotnih letalnikov, da pomembno pomaga Ukrajini in da skrbi za to, da se države članice prilagajajo hitro spreminjajočim se zahtevam na bojišču; spodbuja države članice, naj to partnerstvo uporabijo za skrajšanje dolgotrajnih postopkov javnega naročanja ter zmanjšanje zahtev glede varnostnega preverjanja, razvoja in preskušanja, da bi tako pomagale pri hitri nabavi sistemov brezpilotnih letalnikov;

293. podpira sodelovanje EU z Mednarodno koalicijo za brezpilotne letalnike in spodbuja države članice, naj se ji pridružijo in k njej dejavno prispevajo, saj koalicija še vedno nabavlja brezpilotne letalnike in podpira inovativen razvoj, da bi povečali bojne zmogljivosti ukrajinskih sil; poziva države članice, naj javna naročila za bojišča uskladijo s cilji koalicije za brezpilotne letalnike; poziva Komisijo, naj preuči možnost sofinanciranja z glavnimi partnerji, da bi v sinergiji z industrijskimi in tehnološkimi pobudami EU povečali proizvodnjo na področju brezpilotnih letalnikov, in spodbuja industrijsko sodelovanje;

Sodelovanje v okviru partnerstva na področju varnosti in obrambe

294. spodbuja, naj se nova strateška partnerstva EU in sporazumi o partnerstvu na področju varnosti in obrambe izkoristijo za vzpostavitev regulativnega okolja in postopkov javnega naročanja, ki so usklajeni in povezani s sedanjim evropskim ekosistemom, pri katerih strateški partnerji prispevajo potrebne kritične zmogljivosti in surovine, ter poudarja skupni razvoj na področju pogona, obveščevalne dejavnosti pri zaznavanju signala, elektronskega vojskovanja, kinetike, razvoja laserjev in programske opreme, kritične za misijo;

295. poudarja, da je treba v večanje evropskih zmogljivosti brezpilotnih letalnikov vključiti države kandidatke EU, ki so v celoti usklajene s skupno varnostno in obrambno politiko EU;

Novi dvostranski sporazumi o brezpilotnih letalnikih

296. priporoča, naj se s strateškimi partnerji zunaj EU sklenejo dvostranski sporazumi o varni soproizvodnji in prenosu tehnologije z

uporabo modelov sorazvoja in sofinanciranja, da bi pridobili dostop do preizkušenih sistemov, hkrati pa povečevali proizvodno zmogljivost;

297. poudarja, da morajo ti sporazumi vključevati stroge zaščitne ukrepe na področju intelektualne lastnine ter ščititi konkurenčnost evropske industrije in tehnološko suverenost Evrope, pa tudi zagotavljati interoperabilnost s silami Nata, ki niso članice EU, zlasti z zahodnoevropskimi državami, ki niso članice EU;

298. poziva Komisijo, naj države Zahodnega Balkana, ki želijo sodelovati, vključi v projekt zidu proti brezpilotnim letalnikom, pa tudi v poglobljeno sodelovanje pri varnosti in obrambi, tudi v večanje zmogljivosti, boj proti hibridnim grožnjam in varovanje kritične infrastrukture;

299. spodbuja, naj ima v okviru evropskega mirovnega instrumenta in drugih ustreznih instrumentov za zunanje delovanje EU prednost posebna pomoč za brezpilotne letalnike, s čimer bi partnerskim državam omogočili, da se učinkovito spoprimejo z asimetričnimi grožnjami in so bolje pripravljene na protiteroristične operacije;

300. priznava, da so podobno misleči demokratični partnerji v indopacifiški regiji precej napredovali pri tehnologiji brezpilotnih letalnikov, nastajajočih tehnologijah in raziskavah z dvojno rabo ter na tem področju pridobili pomembno strokovno znanje; poziva, naj se poglobita sodelovanje in partnerstvo pri varnosti in obrambi s partnerji EU v indopacifiški regiji, tudi s Tajvanom, zlasti na področju tehnologije v zvezi z brezpilotnimi letalniki in z njimi povezane industrije; poudarja, da je za povečanje varnosti in odpornosti treba vzpostaviti varne dobavne verige, ki ne vključujejo Kitajske in temeljijo na demokratičnih vrednotah;

301. priporoča, naj se uporabijo modeli sorazvoja in sofinanciranja s podobno mislečimi partnerji, ki niso v nasprotju z varnostnimi interesi EU in njenih držav članic, da bi pridobili dostop do preskušenih sistemov, pri tem pa povečali proizvodno zmogljivost EU;

302. poziva Komisijo, naj zagotovi, da se z novimi trgovinskimi ali političnimi sporazumi EU z drugimi državami ali morebitnimi spremembami veljavnih sporazumov ne bo ogrozil dostop do tehnologij, ki so ključne za razvoj brezpilotnih letalnikov, ali ustvarile ranljive odvisnosti;

Sodelovanje z Ukrajino

303. poudarja, da imata z vojskovanjem z brezpilotnimi letalniki zaenkrat največ izkušenj Rusija in Ukrajina;

304. poziva EU in države članice, naj z Ukrajino sodelujejo pri vseh njenih

pobudah v zvezi z brezpilotnimi letalniki, da bi pospešili razvoj brezpilotnih letalnikov v EU in povečali podporo za Ukrajino; poziva zlasti države članice, naj razmislijo o sodelovanju v misijah za usposabljanje o vojskovanju z brezpilotnimi letalniki in obrambi pred njimi v Ukrajini, da bi v celoti izkoristili strokovno znanje in inovativne tehnike ukrajinskih oboroženih sil;

305. priporoča, naj se institucionalizira izmenjava znanja z Ukrajino, tako da se oblikujejo programi uradne izmenjave med ukrajinskimi piloti na daljavo in inštruktorji EU oziroma Nata, ki bi jih usklajevali center Nata za skupno analizo, usposabljanje in izobraževanje, center Nata za varnostno pomoč Ukrajini in Evropska obrambna agencija, da bi poskrbeli za hitro uvajanje taktik, preverjenih na bojišču;

306. priporoča, naj se vzpostavijo neprekinjena in sistematična izmenjava dobre prakse in usposabljanja z Ukrajino ter naj se njene operativne in taktične vojaške izkušnje vključijo v več ešalonov, tudi na ravni strateškega poveljevanja;

307. poziva, naj se ukrajinski strokovnjaki vključijo v upravne odbore, skupine za preskušanje in pilotne izmenjave za usposabljanje;

308. poziva, naj se v sodelovanju z Ukrajino vzpostavi podatkovna zbirka o pridobljenih spoznanjih in za usklajevanje, da bi zbirali podatke z bojišč, objavili potrjene taktike in hitro posodabljali doktrine;

309. poziva Evropsko obrambno agencijo, naj ustanovi urad v Ukrajini in pri tem izkoristi obstoječi urad EU za inovacije na področju obrambe z atašejem Evropske obrambne agencije, pooblaščenim za sodelovanje v delovnih skupinah Ukrajine in držav članic, da bi olajšali izmenjavo dobre prakse med Ukrajino in državami članicami;

310. spodbuja Ukrajino, naj v šole in programe usposabljanja EU in Nata napoti več pilotov na daljavo, saj bo država tako lahko sodelovala z več državami članicami;

311. se zaveda, da proizvodnjo brezpilotnih letalnikov zelo ovirajo kapitalske naložbe, in vztraja, naj se uporabijo zamrznjena ruska sredstva, s katerimi bi Ukrajini pomagali pri razvoju brezpilotnih letalnikov;

312. poziva Komisijo, države članice in njihovo obrambno industrijo, naj podpirajo ukrajinsko obrambno industrijo, vlagajo vanjo in z njo sodelujejo, da bi se v skladu z „danskim modelom“ na najučinkovitejši način v celoti izkoristil potencial proizvodnih zmogljivosti v Ukrajini;

313. spodbuja poglobitev industrijskega sodelovanja z ukrajinskimi proizvajalci brezpilotnih letalnikov, ki so bili preskušeni v boju ter so cenovno dostopni in zmogljivi; poziva države članice in njihovo obrambno industrijo, naj izvedejo dodatne naložbe, ustanovijo

skupna podjetja in vzpostavijo partnerstva z Ukrajino, da bi v EU skupaj razvijali obrambne proizvode, zlasti na področju brezpilotnih letalnikov in obrambe pred njimi;

314. poudarja, da je treba razviti dolgoročno strategijo za spodbujanje inovacij in razvoj zmogljivosti brezpilotnih letalnikov po koncu vojne v Ukrajini, saj se bodo brezpilotni letalniki v prihodnje uporabljali v drugih konfliktih po svetu, če pa se bomo ozko osredotočili na evropsko prizorišče, obstaja tveganje, da ne bomo sodelovali pri tekočem svetovnem razvoju in razvijanju tehnologij v zvezi z brezpilotnimi letalniki;

Usklajevanje regulativnega okolja s strateškimi partnerji

315. spodbuja države članice, naj si prizadevajo za regulativno okolje in postopke javnega naročanja, pri katerih je sedanji evropski ekosistem usklajen in povezan s strateškimi partnerji, kot so Združene države Amerike, Združeno kraljestvo, Kanada, Avstralija in Japonska, zlasti na področjih, kjer prispevajo potrebne kritične zmogljivosti in surovine, in poudarja skupni razvoj na področju pogona, elektronskega vojskovanja, razvoja laserjev in programske opreme, kritične za misijo;

316. se zaveda, da se regulativni okviri držav članic in tretjih držav razlikujejo, in spodbuja sodelovanje z drugimi državami, ki so večje proizvajalke brezpilotnih letalnikov, da bi povečali regulativno usklajenost in podprli varnejšo integracijo sistemov brezpilotnih letalnikov po svetu;

317. poudarja, da bi moral polprevodniški ekosistem, vzpostavljen z aktom o čipih, podpirati tudi digitalno jedrno omrežje evropskih koridorjev za brezpilotne letalnike in infrastrukturo za vojaško mobilnost ter tako omogočati varno izmenjavo podatkov, integracijo senzorskih podatkov in usklajevanje prometa, podprto z umetno inteligenco, za vojaške in civilne brezpilotne sisteme;

318. poziva, naj se opravi analiza dobavne verige in naj se vrne proizvodnja kritičnih komponent, potrebnih za dolgoročno zmogljivost proizvodnje brezpilotnih letalnikov;

319. poudarja, da je treba ohraniti sodelovanje ter zagotavljati izmenjavo tehničnih in operativnih izkušenj pri snovanju, proizvodnji in upravljanju brezpilotnih sistemov, tudi s partnerji zunaj EU in Nata;

320. poudarja, da bi moralo to sodelovanje zajemati tudi sodelovanje med inženirji, strokovnjaki za mehatroniko, strokovnjaki za informacijsko tehnologijo ter strokovnjaki za elektroniko in optoelektroniko, da bi povečali inovacije, interoperabilnost in tehnološki razvoj v širšem obrambnem ekosistemu;

321. poziva, naj se s pobudo Čipi za Evropo iz akta o čipih in Evropskim

odborom za polprevodnike vzpostavi večja sinergija med tem aktom in pobudami EU za financiranje obrambe, ki bi pripomogla k razvoju proizvodnje polprevodnikov v državah članicah;

Brezpilotni letalniki in protiteroristične operacije zunaj EU

Vključevanje obrambe pred sistemi brezpilotnih letalnikov v protiteroristične vaje EU

322. poziva, naj se oblikuje učni načrt za modularno usposabljanje o obrambi pred sistemi brezpilotnih letalnikov za protiteroristične enote, ki bo zajemal prepoznavanje brezpilotnih letalnikov, tehnike prestrezanja in simulacije rdečih ekip;

323. poziva, naj se doktrina o obrambi pred sistemi brezpilotnih letalnikov vključi v skupne protiteroristične vaje EU v okviru Evropske obrambne agencije in Frontexa; poudarja, da si je treba izmenjavati informacije z Natom in strateškimi partnerji, da bi predvideli, kdaj se bodo brezpilotni letalniki uporabili v teroristične namene;

324. spodbuja, naj se brezpilotni letalniki uporabijo v misijah EU in operacijah Frontexa na meji za spremljanje gibanja domnevnih teroristov, tihotapskih in preprodajalskih poti in območij, ki so pod migracijskim pritiskom; ugotavlja, da sistemi brezpilotnih letalnikov nudijo visokoločljivostne slikovne ter toplotne in multispektralne senzorje ter senzorje sintetičnoodprtinskih radarjev, ki lahko prodrejo skozi oblake ali temo ter tako omogočajo zaznavanje sumljivega gibanja ali vozil; ugotavlja, da lahko brezpilotni letalniki na konfliktnih ali oddaljenih obmejnih območjih zagotavljajo stalne zmogljivosti za obveščevalno dejavnost, nadzor in izvidovanje z nizkim tveganjem, ki precej presegajo zmogljivosti sedanjih platform s posadko ali kopenskih platform, saj njihovi podatki neposredno prispevajo k združevanju obveščevalnih podatkov, poveljevanju in kontroli na meji ter hitremu odločanju;

325. poudarja, da imajo nadzorni brezpilotni letalniki pomembno vlogo pri varovanju meja EU, vendar tudi opozarja, da lahko brezpilotni letalniki postanejo pomembno in nenadomestljivo orodje za tihotapljenje; poziva države članice, naj v nacionalne načrte za odpornost vključijo posebne protokole za odzivanje na brezpilotne letalnike; poziva, naj se mejni policisti in uslužbenci organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj vključijo v usposabljanje za upravljanje in prestrezanje brezpilotnih letalnikov;

326. poziva, naj se prek Evropskega obrambnega sklada zagotovijo finančna sredstva za skupno javno naročanje ter raziskave in razvoj na področju sistemov za obrambo pred sistemi brezpilotnih letalnikov, prednost pa naj imajo mobilne rešitve, ki jih je mogoče hitro napotiti in so primerne za ekspedicijske protiteroristične operacije na zahtevo;

°

° °

327. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Evropskemu svetu, Svetu, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, predsednici Komisije in pristojnim komisarjem, generalnemu sekretarju OZN, generalnemu sekretarju zveze Nato, predsedniku parlamentarne skupščine zveze Nato, agencijam EU za varnost in obrambo ter vladam in parlamentom držav članic.